

coanegra

número 270 - novembre 2008 - preu: 1,80€

ACTES VANDÀLICS · ELS GROLLERS GUANYADORS A "SONS DE LA MEDITERRÀNIA" · NOCES D'OR DEL GRUP DE TEATRE ES CONVENT · LA BOTIGA DE CAN FRANCO · L'ESCOLA DE FORA VILA DE CAS RATOLÍ //////////////////////////////////////

INSTAL·LACIONS ELÈCTRIQUES
XARXES DE BAIXA TENSIO
INSTAL·LACIÓ DE BOMBES SUBMERGIBLES
AUTOMATISMES PER PORTES I BARRERES

FORELECTRIC

JOAN FORTEZA
Mòbil 629 609 439
MIQUEL FORTEZA
Mòbil: 629 675 450

Ainguda Jaume III, 8
telèfon/fax: 971 620 939
07320 SANTA MARIA DEL CAMÍ
E-mail: forelectric.sl@telefonica.net

Plaça Nova, 18
07320 Santa Maria del Camí
Tel. 971 621 374

SANTOS

C/. Bernat de Sta. Eugenia, 62
Santa Maria del Camí
telf. / Fax: 971 62 11 12

verdera.

Gremi de ferrers, 45
Polígon Son Castelló
Telf. 971 43 00 11 - Fax: 971 43 46 62

Construccions
Sebastià Bibiloni Sans

Reformes - Rústiques - Enrajolats
Empedregats - Estanteries d'obra

C/ Fra. Albert Borquany n. 4
Sta. Maria del Camí - tel.: 971 62 13 95

Bar Gelateria

Can Pep

TAPES I ENTREPANS

Plaça Hostals, 34 - tel. 971 140 334
Santa Maria del Camí

FUSTERIA

CANYELLES S.L.

MIQUEL I MATIAS CANYELLES PIZÀ

C/. Costa i Llobera, nº 2 Tel. 971 62 00 80 - Fax 971 14 09 08
07320 Santa Maria del Camí

VIDRES STA. MARÍA

Vidres, Aluminis, Manpares,
Bany, Persianes...

Polígon Son Llaüt - 07320 Sta. Maria
Telèfon 971 140 034 - Fax 971 140 700
mòbil 639 289 776

**CONSTRUCCIONS
CAPELLA MARI**
C.B.

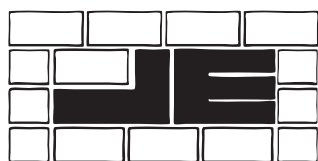
Reformes en general · Feines d'obra

C/Juan Mesquida, 26. Santa Maria
Tel. 627 44 0065 · 667 54 54 20

PAPERERIA LLIBRERIA I REGALS

G A L O P

**Plaça Nova s/n. - Tel. 971 62 11 98
Santa Maria del Camí (Mallorca)**

**MAGATZEM
DE MATERIAL
DE CONSTRUCCIÓ**

Joaquín Esteso S.L.

*C/. de l'Església, 11
Tel: 971 62 01 81 Santa Maria del Camí*

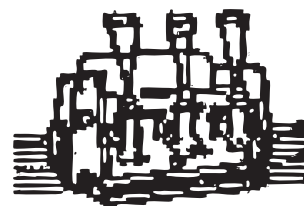
*Papereria
Tabac
Servei de fax*

*Horari:
Dilluns a divendres
de 9 a 14 h.
i de 15,30' h. a 20 h.
Dissabtes i
diumenges de 9 a 14 h.*

"la Caixa"
HORTUS
v i v e r

Camí de Coanegra s/n - tel.: 971 62 02 79

**BAR
CA'N BEIA**

**CARRER OLESA, 4 Tel. 971 620070
SANTA MARIA DEL CAMÍ**

Santa Maria

OPTICA

Plaça Hostals, 23 A Tel. 971 140 046
07320 Santa Maria del Camí - Mallorca (Illes Balears)

editorial

VOLEM LA SALUT EN CATALÀ: HI TENIM DRET!

Fa unes setmanes que el Comitè d'usuaris per a la salut pública amb el suport de l'Obra Cultural Balear i d'altres entitats varen realitzar una concentració davant el Consolat de Mar –Seu de la presidència del Govern de les Illes Balears- sota el lema “Hi tenim dret”. La concentració era per demanar que els ciutadans i ciutadanes de les Illes Balears que parlem en català puguem ser atesos amb la nostra llengua i no ser discriminats.

Tots sabem que en la sanitat pública i privada, la immensa majoria de metges i infermers se'ns adrecen en llengua espanyola, que molt sovint se'ns diu “no entiendo” com a màxima deferència subtil per intimidar-nos a que ens expressem en llengua espanyola.

Aquesta situació greu de discriminació lingüística no passava d'aquí, atès que els mallorquins no són massa reivindicatius, pel nostre caràcter acomodaticí habitualment ens passam a l'espanyol, tot sia per fer-nos entendre.

El problema s'ha destapat quan des de la Conselleria de Salut, s'ha plantejat que el personal sanitari que vulgui optar a una plaça de treball fixa en el servei de salut de les Illes Balears (Ib-Salut) tindrà fins a l'any 2011 per acreditar el nivell de català exigít segons el decret que prepara la Conselleria de Salut i Consum. Les oposicions es duran a terme previsiblement la primavera de 2009. A l'esborrany del decret aprovat “no existeix” el requisit d'acreditar prèviament els coneixements de català per poder accedir a un plaça en el sistema sanitari públic, sinó que es dona un termini de dos anys per poder acreditar uns coneixements lingüístics que són “molt bàsics”; essent titulats universitaris superiors o mitjos sols se'ls exigirà el certificat B de català –que sols són coneixements elementals orals i escrits-. Ell decret també oferirà la possibilitat de fer una prova específica i voluntària de nivell per als professionals. En canvi, el personal no sanitari (administratius i zeladors) si

que haurà d'acreditar el certificat corresponent. Un tracte de favor que no s'ajusta a dret ni a la Llei. Cal remarcar que l'esmentat decret que sols intenta aplicar la Llei de Normalització Lingüística amb una demora considerable a un àmbit on el català es clarament poc present.

Davant aquesta intenció legítima i tímida de la Conselleria de Salut, hi ha hagut una reacció virulenta dels tot poderosos sindicats de metges i d'infermeres, clarament espanyolistes i en espanyol, que s'han posicionat en contra, al·legant que la sanitat ha de ser de qualitat. La primera reacció del Govern Balear ha estat manifestar a través de la seva portaveu que “aquest Govern prioritza l'assistència sanitària per damunt de qualsevol altra consideració, com puguin ser els coneixements de català”. Tota una declaració de la nul·la voluntat d'aplicar la llei de normalització lingüística.

Tots consideram que la Medicina és una part del coneixement tan important que fa falta contínuament posar-se al dia per saber quins són els darrers avanços, també sabem que aquesta actualització requereix fer cursets sobre com s'ha d'atendre els pacients, de quina manera se'ls ha de tractar, l'empatia que s'ha de tenir... Per tant, han de saber que la llengua és una peça fonamental de la relació pacient-metge i, si no són capaços en dos anys de fer un curset per conèixer la llengua pròpia d'aquesta terra, això vol dir que tampoc no es posaran al dia i, en conseqüència, que tampoc no oferiran una sanitat de qualitat.

Des de la Conselleria de Salut es disposa d'un servei de mediadors culturals per facilitar la relació mèdico-pacient, amb professionals que coneixen la cultura i fan de traductors de xinès, de romanès, de rus, d'àrab. Fins i tot poden proporcionar intèrprets de les llengües de la Unió Europea com francès, anglès, alemany, italià. Un dret que sembla que ni tenim els que parlem la llengua oficial de les Illes Balears. Com a mostra: un pacient que reclamà a la direcció de l'Ib-salut ser atès al seu centre de salut en català, va rebre una carta del seu director general que conclouia que “atès que el que es prioritari es objectivar el seu estat de salut, cal que en una altre ocasió es faci entendre's”, un faci entendre's que es referia a que parlàs en espanyol.

Una constatació més de que els mallorquins no tenim suficientment garantit el dret a ser atesos en català i que aquest dret se'ns retira i conculca. El que cal de bon de veres és el deure dels metges i infermeres de conèixer la llengua catalana, com el d'adreçar-se en català als pacients que s'hi dirigeixen. Hi tenim dret! Però se'ns facilita aquest dret?

coanegra

Publicació mensual de Santa Maria del Camí.

Número 270 Novembre 2008.

Dipòsit Legal: PM - 381 - 1981

Edita: coanegra

Fotografia Coberta: Rafel Pisà.

Equip de Redacció: Bernat Calafat i Vich, Maria Neus Comas i Frau, Maria Antònia Ferrer i Vidal,

Jaume Ordines i Benestar, Rafel Pisà i Ordines, Mateu Ramis i Canyelles.

Col·laboradors: Joan Andreu, Miquel Cabot, Margalida Canyelles, Grollers de sa Factoria, Benet Joan Darder, Rafel Joan, Jaume Martí, Catalina Martorell, Miquel Ramis.

Correcció Lingüística: Petra Genestra i Serra

Redacció, Administració i Publicitat: Cases noves, 12 | 07320 | Santa Maria del Camí.

Adreça Electrònica: coanegra@coanegra.cat. Els articles publicats en aquesta revista, sols expressen l'opinió dels seus autors. Imprès amb paper reciclat.

informació

CAP DE SETMANA DE VANDALISME

ELS ACTES VANDÀLICS SÓN FREQUENTS ELS CAP DE SETMANA

El cap de setmana del 22 i 23 de novembre es varen succeir diversos actes vandàlics al nostre poble a la barriada de s'Escoleta.

La nit del diumenge al dilluns vàris joves entraren a s'Escoleta, l'edifici d'educació infantil del Col·legi Ramon Llull al carrer Mestre Miralles.

Accediren al recinte espenyant la barrera de ferro que comunica amb el pati veí a s'Escoleta i romperen un vidre d'una de les aules per entrar a l'interior de l'edifici, també forçaren el pany de la porta del magatzem de material.

A l'interior feren una gran destrossa, obriren les vàlvules dels extintors i buidaren tot el seu contingut dins les diferents aules i davall la porxada, així mateix destrossaren divers material de dins les aules.

El dilluns matí, quan les mestres arribaren a l'escoleta per començar la tasca de la setmana trobaren la malifeta i avisaren ràpidament el director del Col·legi i a la policia local que decidiren que el lloc no era adient per fer classe, així els infants es varen haver de desplaçar fins a les aules de Can Sanxo.

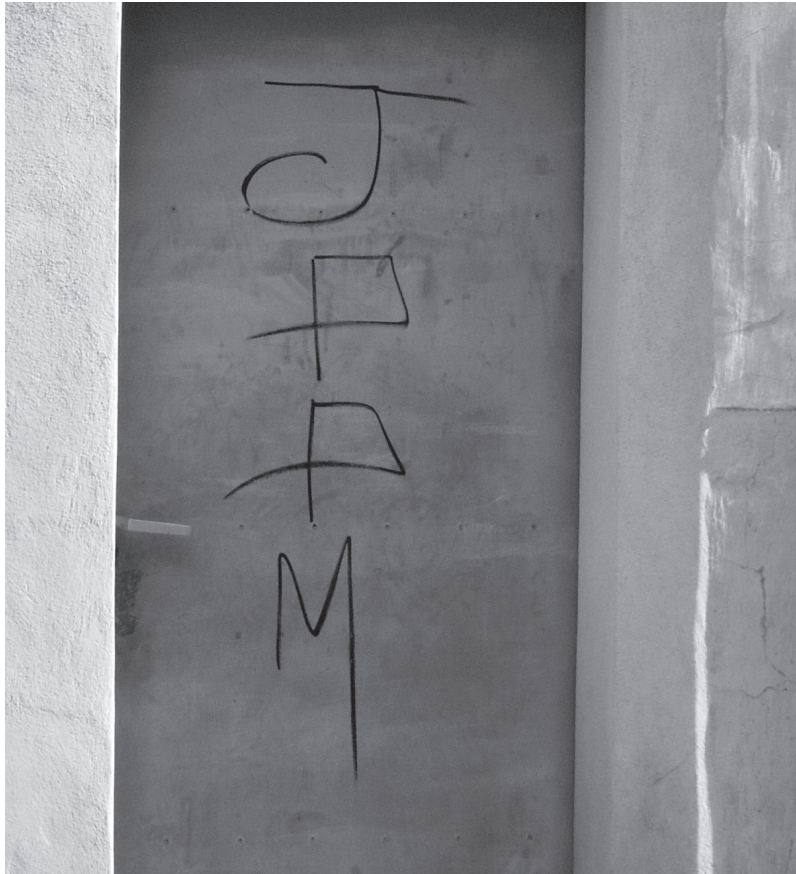
Viatges
COANEGRA

*Més de 25 anys
d'experiència
al seu servei.*

Plaça Nova, 5 · 07320 Santa Maria del Camí
Tel. +34 971 620 263 · Fax +34 971 140 215
E-mail: santamaria@viatgescoanegra.com
www.viatgescoanegra.com

estarellas@mac.com

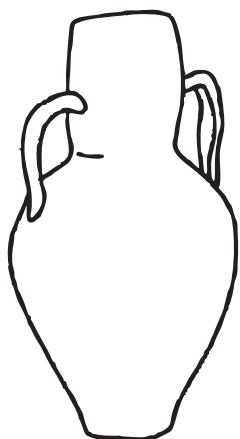

També han aparegut pintades o graffitis a diferents indrets, a la portassa de l'edifici d'educació primària del col·legi Ramon Llull, al carrer del Sol, va aparèixer - també el matí del dilluns- una pintada amb les lletres "WASP", a més del nom d'un banda de música de Heavy Metal, tradicionalment aquest és l'acrònim anglès per definir "blanc, anglosaxó i protestant" (white, anglo-saxon and protestant); a algunes d'aquestes pintades a més hi apareix la signatura de l'autor

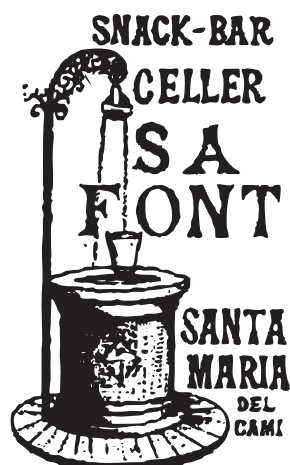
com a la de la portassa de devora Ca Sa Molinera, en la qual hi apareixen les lletres JPPM.

Les darreres setmanes els actes vandàlics són freqüents el cap de setmana, la diada de Tot Sants, el primer de novembre, un grup de joves, motxilla penjada i amb la cara tapada es dedicaren a estampar ous contra la façana de determinades cases devers els Hostals i la Vila.

**SA
GERRERIA**
CERÀMICA SERRA

Carretera d'Inca
Tel: 971 62 01 71

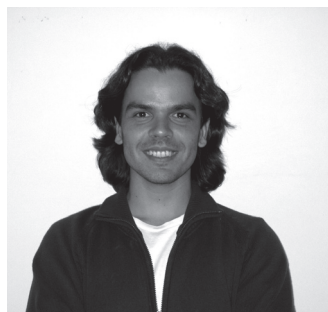

**ESPECIALITAT
EN
CUINA
TÍPICA
MALLORQUINA**

Tancat el dimecres

tel.: 971 62 03 02

ELS GROLLERS. GUANYADORS DEL 1R CONCURS DE MAQUETES “SONS DE LA MEDITERRÀNIA”

Des de sempre, i sobretot d'ençà que vàrem treure la maqueta Grollerlàndia el febrer del 2007, els Grollers no dúiem altra curolla que poder anar a tocar a qualche festival de renom fora de la nostra illa. Fos pel que fos, i tot i que ho havíem intentat, fins ara no havia estat possible.

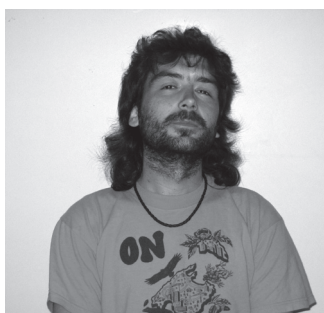
Fa poques setmanes, però, vàrem saber que la revista catalana del grup Enderrock, Sons de la Mediterrània, organitzava un concurs de maquetes. El concurs constava de tres semifinals, una a Palma, una a Vila-real i l'altre a Barcelona, i d'aquí havien de sortir les quatre maquetes que anirien a la fase final a Manresa, dins la programació de l'11a Fira de la Mediterrània, una fira d'espectacles d'arrel tradicional molt potent dins aquest àmbit cultural. Per tot això vàrem pensar que podia estar bé apuntar-s'hi i així ho vàrem fer.

Per diversos motius les semifinals es van suspendre i els grups que passarien a la final foren elegits des de la redacció de la revista sense cap concert previ. Poc temps després de conèixer aquest fet, des de l'organització ens comunicaren que passàvem a la final del concurs i que, per tant, el

dissabte 1 de novembre tocaríem a Manresa. Aquest fet ja ens va omplir d'alegria i tot d'una ens posàrem a fer feina de valent: elegint el repertori que interpretàriem al concert de la final, assajant-lo i controlant el temps que durava el concert, ja que cada grup només disposava de 25 minuts per tocar.

Per desplaçar-nos allà comptàrem amb el suport de la Conselleria de Cultura del Govern de les Illes Balears, ja que aquesta conselleria col·laborava amb el concurs assumint els costos del desplaçament del grup que representaria les Illes, en aquest cas nosaltres. Arribat el dia viatjàrem fins a Manresa i una vegada allà, i havent gaudit de la programació del divendres del festival, arribà allò que per a nosaltres serà un dia difícil d'oblidar, el dia de la gran final.

Vàrem competir amb tres grups: la Mata Negra (barcelonins), Quamlibet (valencians) i Amanida Folk (bagencs). La final no era gens fàcil, ja que els grups tenien molt de nivell. Fôrem els darrers que férem les proves de so i els primers que tocàrem. A l'hora de pujar a l'escenari, tot i que ningú no ho deia, les cares mostraven els nervis que dúiem, però va

EL PREMI CONSISTEIX AMB
L'ENREGISTRAMENT D'UN DISC
PROMOCIONAL A UN ESTUDI
PROFESSIONAL A MÉS DE
NOMBROSOS CONCERTS.

ser començar i tot va sortir rodat. Val a dir que a això hi va ajudar el fet que hi hagués molts de mallorquins al públic: santamariers, taujans, bujarrons...

Acabat el concert ja només calia esperar, això sí, gaudint un altra vegada de la programació del festival. El més angoixós fou que el jurat de deu persones, format per representants de la revista Sons de la Mediterrània, el Centre Artesà Tradicionàrius, la Fira Mediterrània, el Govern de les Illes Balears (una persona), l'emissora iCat FM i el programa de TVC Rodasons, tot i fer la deliberació el mateix dissabte, no faria públic el guanyador del concurs fins al dia següent, a la roda de premsa de clausura de la fira.

La veritat és que nosaltres no poguérem aguantar fins al diumenge i el dissabte ja intentàrem saber qui havia guanyat. Les cares d'alguns ens feien esperar el millor, però no va ser fins al diumenge que vàrem saber que allò que moltes vegades havíem somiat s'havia complit: "Els Grollers de Sa Factoria, guanyadors del primer concurs de Maquetes Sons de la Mediterrània".

Segons va fer públic el jurat a una nota de premsa, aquest va valorar "l'originalitat de la proposta i el format del grup, el seu so compacte, la combinació entre instruments tradicionals i moderns, la seva riquesa rítmica i la capacitat per apropar al públic jove el repertori i les sonoritats tradicionals d'arreu dels Països Catalans". Quasi res. Com podeu imaginar tot va ser un esclat d'alegria. Certament no era per manco, ja que fer primers al concurs suposava moltes coses, entre d'altres l'enregistrament d'un disc promocional a un estudi professional, participar en les properes edicions de Fira Mediterrània, el festival Tradicionàrius, la Llotja de Música Urbana de Vila-real, el Circuit Folc i el festival FIMPT de Vilanova i la Geltrú.

Des d'aquí els Grollers de Sa Factoria volem donar les gràcies a totes aquelles persones que ens han animat i han estat al nostre costat al llarg de la nostra història, i esperam que tot allò que hem gaudit fins ara només sigui una petita mostra del que gaudirem gràcies a aquest premi.

CAMPIONAT LOCAL DE CAÇA MENOR AMB CA 2008

text: Catalina Martorell Mates

foto: Pascual Mari

La Societat de Caçadors de Santa Maria organitzà el passat 8 de novembre el Campionat local de caça menor amb ca. Tots els socis d'aquesta entitat podien prendre part al campionat, però es veu que la peresa va fer acte de presència i foren poquets els que decidiren concursar.

Un total de vuit socis caçadors, acompanyats pels respectius jutges jurats, començaren la tasca des del control situat al tancat de Can Sans, al Camí de Muro, a les 9.00 hores d'un dissabte fresquet que amenaçava brusca, cosa que no fou impediment perquè tot el programat pels responsables de l'entitat es pogués dur a terme dins els horaris prevists.

Vos volem recordar que els jurats són persones que de manera desinteressada (no reben cap tipus de compensació econòmica) acompanyen el caçador durant tota la prova procurant que tot es desenvolupi sense embulls ni ensurts, tot seguint la normativa vigent del Reglament de la Federació Balear de Caça, i que sense la seva col·laboració no es podria fer el campionat.

Especial menció mereixen els millors companys que pot tenir un caçador durant la pràctica de la caça, el seu ca o la seva cussa, elements imprescindibles de la competició i que amb la seva bona feina, encalçant i cobrant peces, feren les delícies de molts assistents. La companya del primer classificat fou n'ONA, una cusseta de la raça epagneul-breton.

Una vegada acabada la prova a les 13.00 hores i arribats tots els participants al control abans esmentat (tothom hi arribà d'hora), vistes las peces cobrades i fet el recompte de punts es va procedir a l'entrega dels trofeus cedits per

l'Ajuntament ienguany lliurats per l'estimada Maria Rosa Vich, batlessa del poble, als tres millors classificats. El guanyador absolut també rebé un obsequi de l'Armeria Benito de Palma.

El regidor d'Esports, Antoni Oliver, havia estat convidat a l'acte però no va poder assistir, justificant la seva absència.

Cap dels participants no se'n va anar de buit: la societat de caçadors els entregà un obsequi en senyal d'agraïment per la seva participació.

Després del protocol tots junts, participants i assistents, gaudiren d'un dinar de germanor una mica passat per aigua, ja que l'amença del matí es va convertir en fet i la pluja, sense estar convidada, va fer acte de presència.

La classificació final fou la següent:

1.- Agustí Caballero Pons	- 625 punts
2.- Mateu Benegas Gelabert	- 350 "
3.- Maties Mesquida Romero	- 325 "
4.- Javier Caballero Bagur	- 300 "
5.- Sebastià Redondo Pérez	- 225 "
6.- Joan Serra Oliver	- 150 " (arribà abans al control que el 7è)
7.- Francisco Comes Morro	- 150 "
8.- Felip Comes Jaume	- 125 "

Els seus respectius jutges jurats foren Jaume Pocoví, Javier Gomis, Juan J. Caballero, Miquel Seguí, Ramon Serra, Lucas Palles, David Morate y Antonio Vallejo.

Els dos primers classificats ens representaran al Campionat de Balears de caça menor amb ca 2009, el primer en qualitat de caçador i el segon com a jutge jurat.

Com a curiositat, dir-vos que n'Agustí Caballero ja fou

AGUSTI CABALLERO GUANYADOR AMB 625 PUNTS

campió local de caça l'any 2004, celebrat aquella vegada el dia 6 de novembre.

Tots els membres de la junta directiva de la Societat de Caçadors de Santa Maria del Camí volem donar les gràcies a totes les persones que ens han ajudat a fer possible el desenvolupament del campionat 2008, i de manera especial als caçadors i jutges, als germans Sans Rubí, que com cada any ens han cedit el lloc de control, i també a la Batlia i a la Regiduria d'Esports del nostre ajuntament.

Enhorabona als millors i, a la resta, més sort per a l'any vinent.

Agafau nota del correu electrònic de la Societat de Caçadors de Santa Maria, on podreu fer arribar totes les vostres idees i suggeriments:

cazadorsantamaria@hotmail.com

AUTOESCOLA

RUBI

Telèfons: 607 582 820 / 615 056 363

Permisos A, B, BTP · Llicències ciclomotor

SANTA MARIA · ALARÓ · BINISSALEM

BAR
CA'N FRANCO
Pa amb oli, tota classe de berenars
TAPES

Quarter IV, 83 - tel. 971 62 03 82
Santa Maria del Camí

MAGATZEMS DE MATERIALS

GAMUNDI

Gabriel Mesquida, 1

informació

XV CONCURS ORNITOLÒGIC

text: Jaume Ordinas Benestar

El passat 24 d'octubre l'agrupació ornitològica de Santa Maria va dur a terme el XV Concurs Ornitològic, en el qual podien participar tots els criadors amb anelles, COM 2008, i els exemplars només podien portar una sola anella tancada, registrada per la societat a la qual pertanyen. Es donaren primer, segon i tercer premis en les varietats individual i equips. La puntuació es va realitzar a porta tancada i els premis que es concediren foren:

Gran Premi color individual i equips.

Gran Premi postura individual i equips.

Gran Premi fauna europea individual i equips.

Gran Premi híbrids individual i equips.

L'agrupació donà un premi especial d'una insígnia d'or al soci de l'agrupació amb major puntuació en la suma dels vuit ocells més puntuats incloent els equips.

La comissió del concurs estava formada pel president, Francisco Manuel Ramis González; el vicepresident, Juan Alberto Canyelles Estaban; la secretària, Catalina Cabot Canyelles; el tresorer, Bartolomé Colom Rosselló; i els vocals Antonio Quetglas Bover, Juan Mascaró Servera, Miquel Piña Torres, Antoni Rosselló Crespi, Luis Mínguez Rodríguez, Jaime Juaneda Ortiz i Manuel Rogelio Lago Louro.

L'entrega de premis es dugué a terme en un sopar de germanor al Restaurant Ruycal, on s'entregaren els trofeus als guanyadors.

NOCES D'OR DE NA CATALINA PARPAL I EN JOAN COLL

text: M. Cabot

Transcorria l'any 1993 i la meua família no feia gaire temps que havíem tornat a viure a Santa Maria, havíem viscut vint anys a Palma, i unes quantes vegades vaig topar pel carrer, fins i tot record una vegada dins Galop, un senyor de bona planta, "curro", ben vestit, que jo suposava més o manco de la meua edat i que en principi, i com més el veia, de cada vegada em feia més delit de fer-me amic d'ell, ens saludàvem ja que tots dos ens endevinàvem santamariers i com que ambdós érem educats, ens pertocava una petita expressió de compliment.

No molt de temps després, pel setembre del 1994, es va fundar la Coral de Santa Maria del Camí i casualment un dia ens saludarem amb en Joan d'una forma més efusiva, que és quan va començar realment l'amistat, que és cosa que quan la química funciona s'estén com una bassa d'oli; parlàrem a veure si vendria a cantar a la coral, ell s'ho va voler pensar, emperò ben aviat es va decidir i va començar una feina que crec que li va durar deu o onze anys, i llavors l'home va voler bravejar de major i ho va deixar anar, que consti que d'això ja fa anys i vos puc dir ben de veritat que

encara ens fa molta falta a la corda dels baixos. Ho dic per ...

En aquells moments i sempre en Joan és un home seriós, complidor, honrat, feiner, bon amic dels amics, i per això sempre va ser molt respectat, apreciat i estimat allà on anava.

L'amistat nostra va anar a més i ben aviat ja ens vam prendre la llibertat de anar per ca seva a passar una estona i practicar la teràpia de la conversa. Sempre recordaré les moltes estones passades a la camilla, xerra qui te xerra, en la qual cosa na Catalina, la seva dona, eixerida, garrida, xerefida, xerevel-la bufarella i galanxona, era una professora de primera, i en aquest sentit ens aveníem molt, i a més na Catalina tenia una altra virtut, i és que sempre amb qualsevol excusa anava a la cuina i ja es presentava amb coses per menjar, fos el que fos, però sempre d'allò millor i si era fet d'ella mateixa encara molt millor. Puc afirmar amb tota seguretat que per a la cuina té una mà de primera. I sempre posa a l'abast dels amics la mossegada més bona.

I moltes de vegades algun dels seus fills o filles ens hi trobàvem i en aquell moment jo deia “tierra trágame” i em deia, i aquesta gent què diran?

Tant na Lourdes, com na Cati, com en Pep, com en Sito, com en Fernando, juntament amb els seus consorts, per a nosaltres han estat una espècie de còmplices de les nostres visites que a vegades nosaltres trobàvem un poc llargues, ves que havia de fer ells...?

Una temporada vàrem dur la quimera de les gloses i treballàrem de valent amb l'organització del certamen, que encara se segueix fent a Santa Maria.

Com que cada matí devers les deu ens vàiem al club de Pensionistes i Jubilats i allà fèiem unes tertúlies ben animades, tant que si a vegades no acabàvem a tocs era perquè Déu no ho volia i l'educació que teníem feia imperar el seny, allà es va congriar el concurs de les gloses i altres coses.

Devers el febrer de l'any 2000 ens va passar pel cap que l'Associació de Pensionistes podria tenir una coral i tal com ho pensàrem ja posarem fil a l'agulla, més que res per animar la gent i aprendre cançons per tal d'aixecar l'ànim dins els autocars quan anàvem d'excursió. I Així començàrem en Joan Coll, en Biel Feliu (al cel sia) i jo mateix; la cosa no va partir molt bé perquè ens faltava un director i, ja ho crec, en cercàrem un, que en principi va ser en Martí Bascuñana. Be idò, aquesta coral fa set anys que canta i ha anat de cada vegada a més, només és que en Joan es va cansar i jo també estic a punt.

He deixat de banda, i no hi ha dret, uns bons amics que amb en Joan hem estat i som AMICS DE VERES, és en Macià

Cañellas i na Maria Salom. N'hem fetes mil i una i moltes de les coses que vos he contat ja les férem amb en Macià, tant les gloses, com la coralina, i sobretot els “pa amb oli” que els dissabtes ens hem empassolat al Bar Comerç o a onsevulla que vengués bé, i encara seguim amb aquest costum i Déu faci que duri encara molt més.

Amb aquests tres amics, Macià, Joan i Miquel, hi ha una coincidència i és que a una certa edat vam “emigrar” a Ciutat i un caramull d'anys després hem tornat a la nostra terreta de la qual estam enamorats.

Joan, tens uns dona en na Catalina que ha estat per tu i és un bon Parpal, i tu Catalina has tingut en en Joan una bona mitja taronja i, si no, basta veure els fills i néts a balquena que teniu i que vos donen una felicitat que no la podeu dissimular, fins i tot n'hi ha qualcuna que li ha faltat un tel de ceba per ser campiona del món... (na Nurieta).

Catalina, les teves virtuts jo no les vull contar, perquè son tantes i tantes i això es faria tan llarg com un enfilall que no s'acaba mai, una besada ben forta.

Fills, filles, nores, gendres, néts i nétes, heu tingut uns pares i padrins modèlics i els heu donat el que més anhelaven, una família unida com una pinya que no es pot esflorar mai.

Amb una paraula, heu estat i sou un matrimoni DEU.

Una bona besada i així com hem vengut a les NOCES D'OR, que també ens pugueu convidar a les de diamants.

Santa Maria del Camí a dia 18 d'octubre de 2008.

Els vostres amics Macià, Maria, Joana i Miquel.

BAR S'ESTACA

Menus diaris

***Carns a la plaxa, Hamburgueses,
pepitos, Fritures, Perritos...***

**Carrer, Marqués de la Fonsanta, 40
tel: 971 620 286 - 606 048 365
07320 Santa Maria del Camí**

M|QUEL SERN

INSTAL·LADOR ELECTRICISTA

**c/. Quartades nº 1- 2º - 1
07320 Santa Maria de Camí**

**TEL. 971 14 02 09
971 62 10 66
MÓVIL: 649 49 64 19**

X ANIVERSARI DE PENSIONISTES I JUBILATS

text i fotos: J A

El dissabte dia 8 d'aquest mes de novembre l'Associació de Pensionistes i Jubilats de Santa Maria del Camí va commemorar el desè aniversari de la seva fundació.

A les dotze del migdia es va celebrar una missa en sufragi dels socis difunts i en especial pels qui finaren al llarg del darrer any. En l'homilia D. Pere Rosselló, rector de la parròquia, va animar els socis assistents a seguir portant una vida en consonància amb l'edat de cadascú, pregant a Déu perquè ajudi a tots a saber anar envellit amb dignitat, i per a la bona marxa de l'Associació.

L'Agrupació Coral de l'Associació, des del cor, interpretà les diferents parts de la missa i una sèrie de cançons sacres, finalitzant amb l'Himne a Santa Maria del Camí, lletra de Antoni Maria Peña i música de Mn. Salas.

Si bé la pluja que va començar a caure a sortida de missa no convidava a passar una estona conversant amb els amics, com eren les ganes dels qui acabaven d'assistir a la cerimònia religiosa, no per això s'esborrà el somriure dels rostres dels qui sortien del temple, acomiadant-se uns dels altres fins a l'hora del dinar amb què l'Associació va obsequiar els seus afiliats.

Aquest dinar es va servir al restaurant Ruycal, amb la participació massiva d'un 90% de socis. La sala menjador estava plena de gom en gom. No gaire lluny de la taula de presidència, en una de veïna, la colla de xeremiers locals s'arrancava adesiara amb unes sonades festives per alegrar

el ja de per si animat ambient. Menú, el típic d'aquestes celebracions: picada d'aperitiu, arròs brut de primer, porcelleta de segon, vi i cava, gelat amb gató de postres i per acabar, cafè i licors.

Al final de les postres el Sr. Bover es va dirigir als socis per agrair-los la seva assistència, formulant el desig de reveure'ls el pròxim any. A continuació agrai la presència de la representant del Departament d'Esports i Promoció Sociocultural del Consell de Mallorca. Seguidament les manifestacions de gratitud foren dirigides a la Sra. Vich, Batlessa de Santa Maria del Camí, a les quals ella va respondre amb la seva habitual, atenta i encoratjadora manera que té de dirigir-se als seus conciutadans, als quals demanà per enèsima vegada que continuïn treballant, i que no deixin de fer-ho, per aconseguir entre tots que Santa Maria sigui el poble que desitjam.

Després dels parlaments citats anteriorment es va procedir a efectuar el sorteig dels nombrosos obsequis aportats pels comerços col·laboradors de l'Associació, els premis del qual eren rebuts amb gran mostres d'alegria pels afortunats guanyadors.

Cal destacar, i donar-ne testimoni, les bones relacions entre l'Associació amfitriona i la de Persones Majors de Santa Maria del Camí, com així ho demostraren les mostres de cordialitat i bon enteniment entre els respectius presidents.

Abans dels acomiadaments tots els assistents reberen un platet de terrissa, amb la data de la commemoració, com a record de l'aniversari.

GEGANTS DE TARDOR

text i fotos: Miquel Ramis i Moyà

La tardor és temps de fulles caigudes, d'esclatassangs si és que ha plogut en el moment idoni, de dies que així com avancen les setmanes s'escurcen de cada cop un poc més, i també de moltes fires en els pobles de la nostra illa.

Dins el marc de la Fira del pebre bord de Felanitx, se celebrà el dissabte 18 d'octubre la III Trobada de gegants d'aquest localitat. Els nostres gegants, acompanyats de la colla de capgrossos, recorregueren els principals carrers de la vila del llevant mallorquí causant la mateixa admiració que provoquen a cada una de les trobades en les quals participen. La festa d'Es gegant des Macolí i de Na Maria Enganxa acabà de la millor forma possible, peus davall taula, a les instal·lacions de la cooperativa.

L'endemà el poble veí de Consell celebrà la seva Fira de Tardor i, dins d'aquesta, la III Trobada de Caparrots de Mallorca. Aquesta trobada, l'única de moment que se celebra a la nostra illa d'aquest caire, es duia a terme anteriorment el dia de Sant Antoni. Els joves de Consell, organitzadors de l'esdeveniment, es plantejaren traslladar-la a la fira del mes d'octubre a fi de facilitar d'aquesta manera l'assistència dels capgrossos mallorquins a l'acte. A l'edició d'enguany, a més dels amfitrions, hi participaren els capgrossos de Palma, els de s'Arracó i els de Santa Maria del Camí. Després que els

caparrots consellers oferissin els seus balls a les autoritats locals i convidades, s'inicià un passacarrers que recorregué tota l'estesa de la fira i que a més la revestí de color.

Dies abans del Dijous Bo, Inca celebrà la seva. En aquesta ocasió varen ser catorze les colles participants que, després d'haver plantat a la Plaça de Sa Quartera, recorregueren els principals carrers de vianants de la ciutat fins arribar ben davant l'església de Santa Maria la Major. Durant el cercavila foren els músics de la colla els qui marcaren el ritme, i amb les seves melodies feren ballar de valent tant en Soler com na Maria i els capgrossos. El públic es contagià de la festivitat de la colla i no parà d'animar i aplaudir. Un bon dinar en el poliesportiu de Sa Creu posà punt i final a la festa.

Les properes trobades en les quals es podrà gaudir de la nostra colla serà el proper dissabte 29 a Mancor de la Vall i el diumenge dia 14 de desembre a Lluc, en un acte organitzat per l'Agrupació de Colles Geganteres de les Illes Balears. Tant d'una com de l'altra tro

La Conselleria de Medi Ambient aplica tractaments aeris i terrestres a gairebé 21.000 hectàrees de pinar de les Illes Balears i col·loca 18.300 trapes de feromones per lluitar contra la plaga de la processionària

La meitat dels pinars de Mallorca i Menorca i la pràctica totalitat dels d'Eivissa i Formentera presenten els nivells més baixos de presència de la plaga

El director general de Medi Forestal i Protecció d'Espècies, Pere Ramon; el director general de Biodiversitat, Miquel Ferrà; i el cap del Servei de Sanitat Forestal de la Conselleria de Medi Ambient, Lluís Núñez, han presentat avui el Projecte de Control Integral de la Processionària del Pi a les Illes Balears 2008, emmarcat en el Pla de Control dissenyat per la Conselleria de Medi Ambient per al període 2008-2011.

Els objectius d'aquests projectes són, principalment, cinc:

- Definir les estratègies sobre el control d'aquesta plaga a les 4 illes.
- Planificar les actuacions a realitzar per els propers 4 anys.
- Obtenir la col·laboració institucional i de particulars.
- Reduir els danys ocasionats als ecosistemes forestals autòctons.
- Evitar problemes al·lèrgics i d'urticàries a les persones i animals.

El projecte de control per enguany es basa en dos eixos d'actuació: col·locació de trapes de feromona i els tractaments aeris i terrestres. Pel que fa a les trapes de feromona, enguany se'n col·loquen 5.000 a Mallorca, 2.500 a Menorca, 10.000 a Eivissa i 800 a Formentera. El major nombre de trapes de feromona a Eivissa obeeix a aquest mètode és molt eficient en la lluita contra la processionària en nivells de molt baixa incidència. Eivissa és, precisament, l'illa amb més baixa incidència de la plaga. A Formentera, s'ha passat de 30 trapes l'any 2007 a 800 enguany per així poder confirmar o no la presència i la distribució de la processionària en aquesta illa.

Pel que fa als tractaments aeris i terrestres, s'aplica l'insecticida microbiològic *Bacillus thuringiensis*, amb una

dosificació de 3,5 litres per hectàrea.

Aquest producte compta amb la corresponent autorització del Ministeri de Medi Ambient i Medi Rural i Marí. Es tracta d'un insecticida de baixa toxicitat per a persones, animals domèstics i la resta de la fauna. Fins i tot és compatible amb les abelles.

Els projectes de control de la processionària compten amb avaluació ambiental estratègica i estudi d'impacte ambiental, i estan autoritzats per la Comissió Balear de Medi Ambient. A més, la Universitat de les Illes Balears farà un estudi sobre les possibles repercussions dels tractaments sobre la fauna.

Els tractaments aeris s'aplicaran sobre un total de 14.418 hectàrees a Mallorca, 892 a Menorca i 5.443 a Eivissa. Pel que fa als tractaments terrestres, les hectàrees on s'actuarà són 120 a Mallorca i 50 a Menorca. A Eivissa, en ser la incidència molt baixa, les trapes de feromona i el tractament aeri són suficients, mentre que a Formentera només s'aplica el mètode de les trapes de feromona. En total, els tractaments aeris i terrestres s'apliquen sobre un total de 20.923 hectàrees de les Illes Balears.

Els nivells d'afectació de la processionària van de 0 a 5, essent 0 la mínima afectació a pinars i 5, la màxima. Els tractaments aeris s'apliquen únicament a les zones amb un nivell 3 d'afectació perquè és on són realment efectius.

A Mallorca, el 56 per cent de la superfície ocupada per pinars es troba en un nivell 0, mentre que els tres nivells més severos (3,4 i 5) representen un 24 per cent. A Menorca, el 48,2 per cent dels pinars es troben en un nivell 0, mentre que els tres nivells més severos sumen un 11 per cent.

La Conselleria de Medi Ambient considera que els mètodes aplicats en la lluita contra la plaga de la processionària són els més efectius possibles, tenint present que els tractaments, alhora, han de ser respectuosos i no alterar l'equilibri ecològic de les zones on s'actua.

Aquesta nota de premsa adjunta un dossier gràfic sobre el Projecte de Control Integral de la Processionària del Pi a les Illes Balears

CAOS CIRCULATORI

text i foto: Joan Andreu

El dilluns 17 de novembre es produí un accident mortal en xocar un cotxe contra el mur divisor de la via de circulació, donant a continuació una sèrie de voltes de campana, amb el resultat de la mort instantània del seu conductor, un home jove de 34 anys. El tràgic succés va ocórrer a l'autopista d'Inca, a l'altura del centre comercial de Marratxí, i va provocar el col·lapse del trànsit amb unes retencions de proporcions quilomètriques. L'embús ja dins del nostre terme municipal arribava fins més enllà del pont de Terrades.

Per accedir a Ciutat les autoritats havien recomanat de fer-ho per la carretera vella d'Inca, i molts eren els conductors que optaven per aquesta via, cosa que va provocar dins del nostre casc urbà un caos circulatori de grans proporcions.

De l'autopista no deixaven de desviar-se cotxes que venien a incrementar l'embús de per si ja existent, tenint en compte que era l'hora dels col·legis i d'entrar al treball.

La confusió va durar fins ben passades les nou i mitja del matí, moment en què el trànsit va tornar a ser fluid.

CLAVEGUERAM

JA

Sembla ser que alguna o algunes de les clavegueres de la Plaça Nova que es troben a la zona de davant el bar Espanya no són capaces d'engolir l'aigua de pluja. Per això ja fa massa temps que quan cauen quatre gotes tota l'aigua queda embassada omplint el carrer i provocant el consegüent caos i les naturals molèsties.

Per intentar de solucionar-ho hem vist com membres de la brigada municipal buidaven l'aigua d'un camió cisterna amb la intenció de saber quina de les clavegueres és la que està embussada i poder procedir a la seva reparació.

Tant de bo que quan arribin les properes pluges s'hagi solucionat el problema. Els veïns ho agrairan.

PRESENTACIÓ PÚBLICA DE LA DELEGACIÓ DE LA OCB

La delegació de l'Obra Cultural Balear a Santa Maria, que ja està en marxa des de fa un parell de mesos, farà una festa de presentació pública a la plaça de la Vila el dissabte 20 de desembre devers les vuit de l'horabaixa. Està previst que hi hagi una actuació musical del grup Abeniara i comptar amb la presència d'algun directiu de l'OCB de Palma, com el president Jaume Mateu o el vicepresident en el seu lloc.

NOU PAS DE VIANANTS

A la Vileta, al creuer on s'ajunten els carrers mossèn Joan Vich i Baronia de Terrades, s'han pintat les retxes blanques i s'ha aixecat el paviment uns centímetres per donar preferència als vianants sobre els vehicles, en aquell lloc estret, per poder creuar el carrer amb més seguretat. El lloc és estret i realment era perillós el pas simultani de vehicles en sentit contrari o de vehicles i vianants per la vorera, motius pels quals no sembla mala idea.

UN EXTINTOR MAL POSAT

Ens han passat una opinió, una pacient del centre de salut de Santa Maria, que hi ha un extintor bastant mal col·locat, justament sobre d'unes cadires de la sala d'espera dels metges al primer pis. Hi va haver una persona que va pegar-se un cop al cap quan s'anava a seure. Per conformar-la un altre pacient li comentava que allò era una cosa habitual a aquell lloc: que molts altres ja s'hi havien pegat abans. No sembla estrany que això passi a un "centre de salut"?

CARRETERA DE SANTA EUGÈNIA

Han començat les obres previstes per eixamplar la carretera cap a Santa Eugènia des de la de Sencelles (Ma-3040), en un tram de 1.600 metres, a càrrec del Consell Insular de Mallorca. Les empreses que les executen són VOPSA i MAN. Aquesta carretera està i estarà tallada des del passat 4 de novembre fins al dia 23 de desembre del 2008, per la qual cosa es recomana que el trànsit es desviï pel camí de ses Alqueries.

CARRER ENGALANAT

El carrer Nostra Senyora de la Pau presenta un aspecte ben engalanat, per iniciativa dels veïnats cadascun ha tret davant el portal de ca seva cossiols, i així a poc a poc gairebé tota la voravia del carrer està enramellada.

ESTANC FRONTERA SERRA

S'estanc des carrer llarg

TABAC

PAPERERIA

OBJECTES DE REGAL

QUINIELES I PRIMITIVA

SERVEI DE FAX

Carrer Llarg, 69. Santa Maria

Tel.: 971 14 02 31

Fax: 971 62 03 74

opinió

text: Carles Amengual

HI TENIM DRET!

Divendres 7 de novembre de 2008

Aquesta nit també he tingut un somni.

Al nostre país, a la nostra Mallorca, a les nostres Illes Balears, a l'únic lloc del món on es parla la nostra llengua catalana pròpia de les Illes Balears, ningú ens imposava res. Fèiem una vida normal, com qualsevol poble del món. Les persones que venien de fora a viure i treballar al nostre país eren ben acollides: ens respectàvem mutuament, com a éssers humans amb dignitat pròpia.

Però, en despertar, he vist la bubota de la indignitat, de la intransigència, de l'absolutisme dels hereus del "justo derecho de conquista" que, ara fa 300 anys, van voler destruir la nostra nació. Si, vàrem perdre la guerra contra els castellans. L'any 1715 vàrem perdre les nostres llibertats. Vàrem ser sotmesos i uniformitzats segons les lleis de Castella. La memòria històrica no ha de recordar només una repressió de 40 anys, sinó de tres segles d'atacs continus a la nostra dignitat humana.

El poeta Joan Alcover va escriure el 12 de desembre de 1916: «Pecar contra la llengua és pecar contra la pàtria. I afegiré: pecar contra la llengua és fer-la víctima d'un amorós maltracte, malmetent-la i llatzerant-la per excés de negligència familiar, com a cosa d'estar per casa, que ens dispensa de tota cura i cerimònia. Pecar contra la llengua és acantonar-se dins la intransigència dialectal, que ve a ser a fi de comptes l'esperit de barri disfressat de sub-regionalisme, la lliurea 'patuà', forma indirecta, conscienta o inconscienta, de castellanofília. Pecar contra la llengua

AQUEST NIT TAMBÉ HE TINGUT UN SOMNI

és envilir-la amb el llot de la corrupció. No som aquí, per estrany que sembli, en possessió pacífica de l'orgue natural d'expressió; i per això l'idioma, discutit i pledejat, se troba, com si diguéssim, en situació militant, i porta espasa i elm en defensa pròpia i en defensa dels drets que representa. La llengua és una flama viva i palpitant que es reflecteix en totes les manifestacions de la cultura i l'espiritualitat».

En Costa i Llobera ja ens ho va dir: "Siau qui sou". I en Blai Bonet escriu: "No tingueu por. Siau qui i què voleu ser".

300 anys de guerra continua contra la nostra nació i la nostra llengua. 300 anys de colonització i menyspreu. Encara avui, ells consideren que no tenen cap obligació de parlar la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears. Però viuen i treballen a la nostra terra. Encara avui, amb el seu nacionalisme universalista -diuen ells-, però ferotge i ofensiu, volen seguir imposant la seva llengua. Fins i tot als pacients, a les persones que demanen ajut perquè estan malaltes.

Què volen aquesta gent, que truquen a qualsevol hora? Vénen de la llarga foscor de 1715. Lladres de llum, golafres d'ànimes, executors de colonitzacions imperials.

Per la nostra dignitat. Per la nostra llibertat. Per la nostra sobirania cívica i política. Pels nostres drets com a persones i com a poble: tenim dret a ser respectats en la nostra llengua a la nostra terra. Hi tenim dret!

**VIVERS
SANTA
MARIA**
SAT 2019

Camí des Raiguer, 77 - Santa Maria del Camí
Tel: 971 140 041

**INSTAL.LADORA
STA. MARIA**

Llorenç Sans Rosselló

**C/ Casesnoves N° 23
Sta Maria
TEL: 971 62 06 02**

opinió

text: M Cabot

NOSALTRES, ELS MALLORQUINS (QUI ÉS CONFRARE QUE PRENGUI CANDELA)

Amb la simple base del sentit comú i de la lògica i en aquesta simple frase ens hem basat per tal d'arribar a les conclusions que més avall vos exposam

Molts de nosaltres som descendents de gent que va venir del Principat amb el rei en Jaume, ben aviat farà 800 anys, per tal de conquerir l'illa, que estava en poder dels moros.

Els llinatges com Ripoll, Barceló, Parets, Dols, Ferrer, Coll, Dezcallar, Vich, Montserrat, Balaguer, Valls, Cabot, Andreu, Cañellas i unes quantes dotzenes més ho demostren fefaentment.

Ells dugueren la llengua que, amb incrustacions àrabs o derivades directament del llatí, avui parlam. S'ha de tenir en compte que per ventura ja hi ha també incrustacions de qualche paraula provinent de la llengua castellana. Per diversos motius que superen els meus coneixements afegint-hi la meua intuïció hi ha gent que se sent molesta per aquest fet. Alguns, els més indocumentats, arriben a dir que el mallorquí és una llengua distinta i més antiga que el català. Els altres, aquells que es rendeixen a l'evidència de la unitat de la llengua, intenten elevar el localisme a la categoria d'ideologia o de dictamen científic, i enfronten les varietats dialectals amb el tronc comú.

La unitat de la llengua té una traducció geogràfica que són els Països Catalans. Aquest àmbit geogràfic i cultural que

podria derivar cap a un àmbit polític, no és del gust dels gonelles i s'hi oposen. Però és la traducció geogràfica de la seva concepció lingüística, que és realment problemàtica.

Cada illa, cada comarca, cada poble, té les seves peculiaritats idiomàtiques, i ni tan sols l'article salat és una solució per fer coincidir, de la manera que pretenen, llengua i territori; hi ha extensos territoris a Catalunya que empren l'article salat, i per contra hi ha contrades a les Balears ben definides que empren l'article culte. Aquest és el punt més vulnerable de la ideologia gonellista i per això no s'hi solen abraonar. I hem de dir que aquesta varietat entre distintes poblacions és una de les coses que dóna més riquesa a la nostra llengua.

Obviant les contradiccions, creen la ficció de la "llengo baleà", i quan ocupen el govern, cosa que de moment gràcies a Déu no ha passat, o altres càrrecs, obliguen a editar-hi. Però vaja, de moment, i de cara al futur encara menys, l'únic que aconseguixen és escampar, i no gaire, unes fulles (fulletons), pens que en ciclostil, és a dir un vertader nyarro, que amb dificultat es poden llegir, per la lletra, pel paper i sobretot pel contingut. Darrerament quan veig un paper d'aquests pel terra el que faig és passar-li per damunt, no és mereix ni ser llegit. Allò trist és que en tot aquest nyap hi estava mesclat un tal Jaime Martorell, si és que encara és viu. Aquest llinatge no es mereix tal afronta. Aquesta pràctica es du a terme de forma generalitzada i més massiva a la capital. Saben que als pobles hi ha molta més feina de repartir i ideològicament molt menys resultats a treure; a part que no tenen força per cobrir Mallorca de la seva propaganda subversiva.

Si existís aquesta "llengo baleà" que ens distingís dels altres parlants catalans, com podria existir el catalanisme? Curiosament aquells que defensen amb més convicció la necessitat de potenciar la inexistent identitat balear són els mateixos que denuncien l'artificialitat del concepte "Països Catalans".

Tardor del 2008

Horari:
de dilluns a dissabtes de 10 a 20 h
(no tancam al migdia)
C/. Bernat de santa Eugènia, 18 baixos
Santa Maria del Camí · 07320
Tel. 971 140 232 - 620 172 383

NOVES FORMES NOVES FORMES

Tel. 971 14 06 34

C/. Antoni Gelabert, 14 A
Santa Maria del Camí
Antiga Perruqueria Can Buc

opinió

text: Coordinació CD Santa Maria

CONTESTACIÓ A L'ASSEMBLEA DE PARES DE L'ALEVÍ F7 DEL SANTA MARIA AT.

Simplement volem realitzar una declaració de principis i defensar-nos de tan falsos testimonis vessats sobre nosaltres.

En primer lloc volem ressaltar la gran labor realitzada pel nostre club al llarg de tots aquests anys i els que han de venir, esperam, malgrat la vostra intenció mitjançant comentaris gratuïts de boicotejar un esforç tan digne com és una labor social ben dirigida i organitzada pensant sempre en la relació que existeix entre els nins i l'esport.

Contestam pas per pas els vostres comentaris publicats en aquesta mateixa revista en el número 269:

El fet de la comunicació de retirada de l'equipo per part de la Coordinació fou a causa de la falta de col·laboració d'aquests pares i sobretot de l'entrenador amb el club. Mai no ens volgueren escoltar i actuaren d'una forma indigna i violenta.

El CD Santa Maria no s'ha negat mai a escoltar ningú i menys els pares dels jugadors; per això es realitzà una reunió amb ells uns dies abans per després prendre decisions. És mentida que no escoltam. És mentida que el club rebutgi qualsevol intent de tamisar el tema, a dia d'avui no tenim notícia de cap intent de diàleg per part seva.

La meua més sincera enhorabona a l'Atlètic per acollir-nos en el seu club, tant de bo mai no se'n peneixin.

Una altra vegada mentida. La Coordinació mai no va prometre un projecte d'Aleví F-7, l'entrenador Klaas Reuss va prometre als pares d'aquests dos nins venguts d'altres pobles un projecte, no la Coordinació. No pots actuar pel teu compte quan pertanyes a un club, "has passat s'arada davant es bou".

Una altra vegada mentida: la FFIB no recomana que els nins de 10 anys juguin a futbol 7, no existeix cap document que certifiqui això. Aleshores ens demanam: com es pot involucrar aquesta noble entitat en aquesta falsedat?

Després de tots aquests falsos comentaris vessats sobre la Coordinació del club arribam a una conclusió: tot el que heu fet fins ara, ASSEMBLEA DE PARES, és de domini públic que estava premeditat i decidit amb molta antelació, perquè en més d'una ocasió pel poliesportiu s'ha sentit molts de mesos enrere: "l'any que ve jugam a 7 o partim tots".

MOLTA SORT.

REPLICA A UNA RESPOSTA D'EN PERE POU BRIS

En primer lloc vull donar-li la més sincera enhorabona per pensar d'aquesta manera tan lúcida i encertada quan diu que és un desastre que existeixin dos clubs de futbol diferents al nostre poble (sàvies paraules d'un home de futbol), encara que m'agradaria fer-li saber que la directiva del Santa Maria intentà per tots els mitjans possibles un apropament a l'altre club fa pocs mesos, oferint-li la dissolució total de la nostra junta directiva i el cessament del nostre president si ells actuaven de la mateixa manera, per convocar eleccions i tots junts fer un sol club, nomenar un president en funcions per a aquesta temporada i al final d'aquesta convocar eleccions, però la seva resposta fou: NO!!!!, AIXÒ ÉS IMPOSSIBLE.

En segon lloc li he de dir que el modest CD Santa Maria no té un equip a 2ª B o a 3ª divisió, com els clubs en què vostè ha jugat; per tant els entrenaments que impartim als nostres jugadors de futbol base evidentment no són entrenaments destinats a professionals, sinó a nins que s'inicien en aquest esport.

Per altra banda, Sr. Pou, vull comentar-li que el nivell dels

nostres entrenadors és més que acceptable (la temporada passada no tant com està a la vista), ja que tots ells tenen un bon nivell i són titulats per la FFIB; no dubti d'ells, tots han jugat a futbol en la seva joventut, potser no al seu nivell però amb molta d'il·lusió.

Clar que es pot entrenar i ensenyar el futbol sense haver jugat mai: crec recordar el Sr. Vázquez, que entrenà l'equip de Las Palmas a 2ª A, el Compostel·la a 1ª divisió, el Mallorca a 1ª divisió, el Betis a 1ª divisió, etc., etc.

Referent al tema dels doblers que ingressa el club, li coment que l'exercici econòmic de la passada temporada està a disposició del públic en el tauló d'anuncis que hi ha devora les grades del camp de futbol; li prec que el llegeixi i se n'adonarà que el club no guanya diners, ensenya futbol als nins del poble i perd doblers gràcies a gent com la que se n'ha anat a l'altre club sense pagar la quota de l'any passat, ja que el seu fill estava amb nosaltres. Perquè llavors diguin que no estava premeditat anar-se'n a un altre club.

Una cordial salutació de la Coordinació del CD Santa Maria.

TARDOR A CAS METGE REI

CONCERT DE YOKO NOMURA.

GUANYADORS DE LA PRIMERA EDICIÓ DELS PREMIS LITERARIS.

Des d'aquest espai vos volem informar de les darreres activitats organitzades a la Biblioteca de Cas Metge Rei aquests primers dies de tardor. El dia 24 d'octubre es commemora el Dia Internacional de la Biblioteca, per aquest motiu a la nostra biblioteca vàrem organitzar una sessió de contacontes i aprofitàrem per lliurar els premis als participants en la segona edició dels Premis Literaris "Històries de la biblioteca" i alhora presentar el llibre amb els relats presentats l'any passat en aquest concurs.

En l'edició d'enguany els relats presentats han estat "La vida és somni" de Maria Bover Ripoll, "On sóc" de Maria del

Camí Moyà Bover, "Quinze minuts" de Maria-Antònia Moyà Bover i "Tot va començar l'1 d'abril" de Marta Bauzà Cañellas i "Breu pinzellada d'una lleial bibliotecària" de Joan Andreu Trobat.

I aprofitant que enguany es commemora el centenari del naixement de Mercè Rodoreda, a la biblioteca hem elaborat una guia de lectura i també vàrem realitzar una sessió de contes, na Paula va relatar històries d'aquesta escriptora catalana.

A més, durant aquest mes de novembre la sala d'exposicions de la biblioteca ha mostrat les fotografies de Joan Vicenç Lillo i Colomar, "Blaves i bolets, tot un món a descobrir"; el so de l'arpa japonesa de Yoko Nomura va acompanyar les imatges en la nit de la inauguració.

I respecte als concursos organitzats a la biblioteca, darrera les pistes d'"El personatge misteriós" del mes d'octubre, s'hi amagava en Ganxut, personatge creat per James M. Barrie que viu a la Terra del Mai Més, i apareix al llibre Peter Pan. La guanyadora del concurs d'aquest mes ha estat na Maria Rodríguez Comas, que ja ha rebut el seu llibre com a premi. L'enhorabona!!

A continuació vos oferim un fragment del text del "Llibre amagat" del mes de novembre. Esperam la vostra participació!!!

"Aleshores l'infant es desvetllà [...] de primer amb el nas. El seu nas petitó es bellugà, s'estirà cap a dalt i ensumà [...] semblava fixar-se en un objectiu concret, i Terrier tenia l'estranya sensació que aquest objectiu era ell, la seva persona, el propi Terrier. Les diminutes ales del nas a l'entorn dels dos diminuts orificis al bell mig del rostre de l'infant s'inflaven [...] com les fulles d'aquelles petites plantes carnívores que es cultivaven al jardí botànic del rei. I, com aquestes, semblaven emanar una succió pertorbadora. Terrier tingué la impressió que l'infant l'esguardava amb els narius, que l'observava més agudament, escrutadora i minuciosa que no podria pas fer-ho amb els ulls, com si engolís amb el seu nas alguna cosa que emanés d'ell, de Terrier, alguna cosa que no podia retenir ni ocultar... L'infant inodor l'olorava desvergonyidament, vet-ho-aquí! L'ensumava! [...] Fins i tot li semblà que l'olorava més enllà de la seva pell, fins les entranyes..."

Així mateix vos feim cinc cèntims de les darreres adquisicions del fons documental de la nostra biblioteca.

INAUGURACIÓ DE L'EXPOSICIÓ "BLAVES I BOLETS, TOT UN MÓN A DESCOBRIR".

LLIURAMENT DELS PREMIS LITERARIS "HISTÒRIES DE LA BIBLIOTECA"

Veniu a conèixer-ho!

Llibres:

AUSTER, Paul, Un home a les fosques. Edicions 62
 BENIOFF, David. Ciutat de lladres. Ed Columna.
 COGUL, Albert. La cuina dels bolets. Pages Editors.
 CONSTANTINO, Carles, Els bolets a les Balears, vol. 2. MicoBaleàr.
 DOWNER, Lesley. L'última concubina. Edicions 62.
 FÀBREGA, Jaume. La cuina. Gastronomia tradicional sana. Fruites, rebosteria i begudes. Vol. IV. Mediterrània Edicions culturals.
 GRISHAM, John, L'apel·lació. Random House Mondadori.
 GROENING, Matt (ed.). El libro de Bart. Ediciones B.
 LARSSON, Stieg. Los hombres que no amaban a las mujeres. Ed. Destino.
 HOSSEINI, Khaled, Mil sols esplèndids. Amsterdam Llibres.
 MALET, Gerard. 100 % bolets.
 MOLINA, Mª Isabel. La Pepa. 1808-1812. Tiempos de Constitución. Alfaguara juvenil.
 MONTERO, Rosa. Instrucciones para salvar el mundo. Ed

Alfaguara.

PASTOR, Marc. La mala dona. La Magrana.
 PERELLO, Sebastià. Péls i senyals. Empúries Narrativa.
 POSADAS, Carmen. La cinta roja. Editorial Espasa.

Música:

CELTAS CORTOS, 40 de abril. Warner Music.
 LA OREJA DE VAN GOGH, A las cinco en el Astoria. Sony Music Entertainment.
 DDAA. Vicky, Cristina, Barcelona. Telarc.

Pel·lícules:

FOSTER, Marc, Cometas en el cielo, DreamWorks Home Entertainment.
 NEWELL, Mike. El amor en los tiempos de cólera. Aurum producciones.

Horari Biblioteca

De dimarts a divendres: de 16'00 a 20'00 h.

Dimarts i dijous: de 10'00 a 14'00 h.

I dissabtes: de 9'00 a 12'00 h.

NOCES D'OR TEATRALS

text: Miquel Ramis i Moyà

El dia de Pasqua del 1958, un grup de jovenets capitanejats per Mn. Pere Torres posava en escena en el Saló del Convent (aquí on és ara el Cellar Sa Font), l'obra "Mestre Lau es Taconer", de Josep Maria Tous i Maroto. Naixia d'aquesta manera l'*Agrupación Artística Santa Maria*, que amb el pas del temps ha derivat en el grup teatral que avui en dia es coneix amb el nom d'*Antic Grup de Teatre del Convent*.

El dia de l'estrena el local era ple a vessar. Sobre el cadafal hi eren presents Antònia Pizà Pessiga, Esperança Canyelles *Divertida*, Joan Bermejo, Toni Sans *Nerudin*, Bàrbara Amengual de *Ca na Sardana*, Joan Dolç de *Son Dolç* i Nicolau Canyelles *Carrió* (aquests dos darrers encara en actiu a l'actual companyia). Davall la còfia, apuntava Catalina Llabrés. De l'obra en qüestió (i del sàinet "Sa Cantina de Mestre Antoni") es dugueren a terme tres representacions, dues d'elles el dia de la mitjana festa. Entre les tres funcions es recaptaren 7.800 pessetes.

FERRERIA JUAN COLL S.L.

FERRO I ALUMINI

Reixes - Balcons - Portes

Portes Basculants

Persianes en alumini i ferro

Polígon Son Llaüt - 07320 - Santa Maria del Camí
tels/Fax: 971 620 252 - mòbil Joan 607 496 602

U N I S E X PERRUQUERIA * ESTILISTA

Maria Antònia

C/. Marqués de la Font Santa, 13, baixos
07320 Santa Maria del Camí
Tel. 971 14 06 92

SALON DEL CONVENTO
 ***** **SANTA MARIA** *****

La Agrupación Artística "SANTA MARIA"
 se complace en presentar el conmovedor
 y apasionante drama en tres actos:

"UN PAS EN FALS"
 de Marta Fábregas

La obra que mereció ser galardonada con el premio
 F. E. S. T. A. de 1958

REPARTO:

CARME	Bárbara Amengual
TERESA	Antonia Pizá
RAMON	Juan Dols
CATELINA	Esperanza Cañellas
JOAN	Nicolás Cañellas
MIQUEL	Juan Bermejo
LLUIS	Matías Cañellas

Fin de Fiesta con:

"6 RETRATOS, 3 PESETAS"

Día 25 Diciembre, a las nueve de la noche
 Día 26, a las 3'30 de la tarde y 9 de la noche

Teatro Sindical
 29-5-60
 PRESENTACION DE LA
 AGRUPACION DE SANTA
 MARIA CON LA COMEDIA
 «UN PAS EN FALS»

Seguendo la norma establecida por los regidores de teatro de la Obra Sindical de E. y D. que consiste en ir presentando en lo posible en el escenario del Teatro Sindical, las Agrupaciones existentes en la isla, labor siempre digna de elogio, para mantener el fuego sagrado de todo lo que sea manifestación artística, el próximo día 31 del actual, se presentará la Agrupación Artística de Santa Maria, con la obra de Marta Fábregas «Un pas en fals».

Esta obra fue galardonada con el premio F.E.S.T.A. 1958. Y será interpretada bajo el siguiente reparto:

Carme, Bárbara Amengual; Teresa, Antonia Pizá; Ramon, Juan Dols; Catalina, Esperanza Cañellas; Joan, Nicolás Cañellas; Miquel, Juan Bermejo; Lluís, Matías Cañellas; Apuntador, Catalina Llabrés; Regidor, Bartolomé Rubí; Director, Antonia Cañellas.

Pueden recogerse invitaciones numeradas en Educación y Descanso.

L'ANTIC GRUP DE TEATRE DEL CONVENT CELEBRÀ ENGUANY EL 50È ANIVERSARI DE LA SEVA CONSTITUCIÓ

Durant més de quatre anys *la Agrupación* anà representant una i altres comèdies, la majoria d'elles obres catalanes que el mateix director de la companyia s'encarregava d'adaptar al llenguatge col·loquial mallorquí. Passat aquest temps el grup es començà a desfer per diversos motius (servei militar, festejar...). La companyia reaparegué dia 16 de juliol del 1979 a la Plaça Nova amb motiu de les festes patronals amb el nom de *Compañía del Convento*, representant l'obra "Jo seré el seu gendre". La segona etapa del grup de teatre durà poc, ja que després d'escenificar "Un gàngster de paper fi" l'any següent a les festes de Santa Margalida (obra que també es representà a Can Domenge de Palma i a Pollença), tornà a desaparèixer.

La tercera etapa de la companyia, i la que es manté fins a dia d'avui, tornà a trepitjar els escenaris dia 2 de gener del 1994, integrada per, com s'ha dit abans, alguns dels primers components, així com per fills d'aquests i altres afeccionats al teatre. El grup ha anat preparant pràcticament una comèdia per any que quasi sempre ha estrenat a la Plaça de Son Fango per les festes de Sant Bernat.

D'aquell horabaixa de Pasqua del 1958 a dia d'avui han passat molts d'anys, molta història, tants com 50. Aquest és motiu per celebrar-ho, i això és el que vol fer L'Antic Grup de Teatre del Convent. El dia escollit serà el proper diumenge dia 21 de desembre, horabaixa, a l'auditori de Ses Cases dels Mestres, on es durà a terme la representació de l'obra "Trumfos Oros", original de Xesc Forteza. A més, el grup té intenció de reunir tots aquells que en un moment o altre han format part de la companyia i retre'ls un petit homenatge.

ELS 800 ANYS DE JAUME I, LES ARRELS DE MALLORCA

Han passat 800 anys d'ençà del naixement del rei Jaume I, personatge cabdal per a l'illa de Mallorca que va modificar totalment la seva trajectòria històrica. Amb la conquesta de Mallorca que ell va liderar (1229), l'illa va entrar dins la cultura catalana i, a través d'ella, va rebre el llegat de la llengua i també de la cultura occidental, bases de la identitat mallorquina actual.

El Consell de Mallorca va acordar que el 2008 seria l'Any Rei Jaume I per tal de recordar la seva figura, biografia i fets, i per celebrar que Mallorca, avui, continua essent fidel a les senyes d'identitat que va llegar.

La dedicació de tot un any a la figura del Conqueridor està servint per conèixer millor la seva figura i la inflexió que varen suposar les seves fites.

Jaume I era fill de Pere el Catòlic i de Maria de Montpeller. Va néixer precisament a Montpeller el 1208 i morí a València el 1276. Compleix gairebé tots els requisits per ser considerat el català més conegut de la Història. Començant

2008

Any Jaume I

per l'episodi rocambolesc i molt més llegendari que real del seu engendrament, quan la seva mare hauria suplantant una de les amistançades de son pare, a fi de poder quedar embarassada.

D'aquí es derivà una infància força difícil i complicada per a qui un dia havia de cenyir el ceptre catalanoaragonès ja que, per circumstàncies de la política del moment, als tres anys va ser arrabassat del costat de la mare perquè es fes càrrec de la seva educació el cabdill francès Simó de Montfort, amb una del les filles del qual s'havia concertat el matrimoni. I la cosa empitjorà quan als cinc anys quedà orfe de pare i mare i, a més, en poder de qui era el causant de la mort del progenitor, el mateix Simó de Montfort. Tot i així la intervenció del papa Innocenci III i dels poders fàctics de Catalunya i Aragó féu que finalment aquell infant recalàs a Montsó, a fi de ser educat pels templers.

Després d'aquesta etapa infantil tan dura, la cosa no millorà gaire durant l'adolescència. Al llarg de tota la dècada del 1220 Jaume I, menor d'edat, hagué d'aguantar la pressió senyorial dels feudals de Catalunya i Aragó, els quals, d'una banda, es feien càrrec de la tasca de govern, i, de l'altra, controlaven i erosionaven el poder reial, ja que la presència d'una monarquia forta anava contra els seus interessos: si el rei esdevenia fort, el poder senyorial s'afeblia. Per això Jaume I es va veure entrebancat i empantanegat en nombrosos afers d'aquells anys.

Més que per les seves gestes bèl·liques, entre les quals cal destacar la conquesta de Mallorca (1229) i la de València (1236), era conegut per les lleis i franquícies que donà als seus pobles, era la manera paternal amb que els sabia regir i governar i pel seu caràcter franc, obert, lleial i amatent; això el convertí en un dels homes més estimats dels contemporanis i de la posteritat.

El 12 de setembre de 1229 arribaren a Santa Ponça l'estol de naus del rei en Jaume disposades a conquerir l'illa de Mallorca, habitada fins aleshores pels almohades i sota el regnat d'Abū Yahyā. Dos dies després, i un cop instal·lat l'exèrcit cristià al nord de la ciutat, començà el setge de Madina Mayurqa, la capital del regne, que finalitzà el 31 de desembre de 1229 amb la conquesta de la ciutat, fet que

commemoram amb la Festa de l'Estendard.

Conquerida la ciutat, només quedaven per reduir els focus de resistència de la comarca d'Artà i els de les muntanyes; els primers es rendiren fàcilment, però els altres no ho feren fins a mitjan 1232.

L'illa va ser dividida en dos bocins: un per al monarca i l'altre a repartir entre els nobles catalans i aragonesos que participaren en la conquesta.

Però Jaume I, lluny de conformar-se i dedicar la resta dels seus dies a viure bé i tranquil, amb companyia de les seves nombroses amistançades, continuà amb una constant tasca política al llarg de les dècades posteriors: intentà impedir la consolidació del domini francès sobre Occitània mitjançant la diplomàcia, casà el seu fill Pere (el Gran) amb Constança de Sicília a fi de mantenir oberta la porta de la Mediterrània, ocupà Múrcia (1266), que després lliurà a Castella i, el 1269, intentà una croada a Terra Santa, que no reeixí.

Tot i amb això, els últims anys de la seva vida tornaren a ser durs per a ell, per l'estil de la infància. Les disputes, fins i tot violentes entre els fills, els problemes polítics a Aragó i les revoltes dels moros de València el posaren quasi entre l'espasa i la paret. A la seva mort (1276) deixava una herència legislativa, institucional i cultural molt important, tot i que hi havia quelcom una mica estrany: la divisió de la Corona entre els fills. Al segle XIII ja no s'usava això que abans havia estat una pràctica habitual: dividir l'"estat". Però al món catalanoaragonès sempre s'havia fet i Jaume I no trencà el costum, que encara es repetiria més tard. Tot plegat permeté la creació de la Corona de Mallorca, una entitat artificial que va sobreviure durant els setanta anys posteriors a la mort de Jaume I. Aquest fou un altre dels seus llegats, força controvertit i discutible.

El Consell de Mallorca ha fomentat durant tot l'any 2008 la celebració de conferències a nombrosos municipis, l'edició de publicacions i la realització d'exposicions al voltant de la vida de Jaume I com a instruments per apropar la seva figura a la ciutadania.

De fet, la Diada de Mallorca del passat mes de setembre va fixar especialment la seva atenció en aquest magne aniversari. I no cal deixar de banda l'exposició auspiciada conjuntament pel Consell de Mallorca, la Generalitat de Catalunya, el Museu d'Història de Catalunya i l'Obra Social de Sa Nostra titulada "Jaume I. Geografia, fets i memòria" que es pot visitar al Centre de Cultura de Sa Nostra, de Palma, fins el dia 29 de novembre.

És aquesta una oportunitat per conèixer de prop el rei Jaume I el Conqueridor i les conseqüències que els seus actes tengueren per a una illa que li deu bona part dels trets diferencials i la personalitat pròpia. Mallorca reconeix així les seves arrels i les recorda amb orgull i sentiment.

cases i coses de fora vila

L'ESCOLA DE FORAVILA DE CAS RATOLÍ

text: Margalida Canyelles Marcé

Aviat farà un any. Va ser en el sopar de col·laboradors de la revista, parlant amb en Tomeu Grau, quan em vaig assabentar de l'existència d'una fotografia d'un grup dels nins que anaren a l'escola de Foravila de cas Ratolí. Va ser una agradable sorpresa perquè en el meu entorn familiar d'aquesta escola n'havia sentit parlar en moltes ocasions. No em vaig torbar gaire a anar a casa seva per veure la còpia que en Pau Fonoll li havia deixat fer sobre l'original que ell tenia. En Tomeu Grau també em va fer la relació dels companys que podia reconèixer.

Posteriorment la satisfacció es va duplicar en saber que també hi havia una foto del grup de nines. En aquest cas la informació va venir de madò Maria Ganxa de can Pipa casada amb l'amo en Tomeu des Colcador. Per fer còpia de l'original em va remetre a n'Antònia Siquiera. I va ser madò Maria qui va identificar la majoria de les companyes que surten a la foto.

En el llibre del pare Josep Capó es diu que els foravilans reclamaren aquesta escola devers l'any 1931 i consta que es va inaugurar en una casa llogada el 1935. Diu que en un primer moment va ser atesa per les monges i després se n'ocuparen els mestres nacionals.

L'escola de Foravila va estar en dues cases diferents la primera va ser la de cas Ratolí. Sembla que en aquesta casa hi va estar fins a finals dels anys 40. Després l'escola es va passar a can Moradui i aquí ja eren mestres i no les monges. En aquestes pàgines ens referirem només a l'escola de cas Ratolí.

FOTO: MIQUEL FRONTERA

EN AQUESTA CASA DEL CAMÍ DEL RAIGUER VA HAVER-HI DURANT ELS ANYS QUARANTA L'ESCOLA QUE ACOLLIA ELS NINS I NINES DE FORAVILA. LA CASA ERA DE MIQUEL SASTRE JUAN RATOLÍ, PARE D'ONOFRE SASTRE CALAFELL L'ACTUAL PROPIETARI. A LA CASA JA HI HAVIEN VISCUT ELS PADRÍNS PATERNES D'EN ONOFRE I, COM VEUREM DESPRÉS, ERA LA SEVA PADRINA MAGDALENA JUAN DOLS QUI JA LA TENIA D'HERÈNCIA DELS SEUS AVANTPASSATS.

Fent memòria d'aquells temps ...

Les dades que venen a continuació provenen de diferents informacions oferides pels ex alumnes que a dia d'avui tenen més de 70 anys.

Tenint en compte que l'escola va funcionar al llarg de bastants d'anys i que els informadors eren aleshores molt petits, a vegades es donen versions una mica diferents d'alguns aspectes. Per exemple hi ha qui no recorda que també hi anassin les nines, discrepàncies si anaven tots a la planta baixa a diferents habitacions o si les nines estaven a baix i els nins a dalt, si hi anaven a peu o amb una somereta, ...Per això s'ha de fer una lectura amb la perspectiva que les informacions recollides són records puntuals de diferents moments i que encara que així semblin contradictoris bé pot passar que recullin els diversos canvis en el funcionament que com es de suposar inevitablement es degueren dur a terme.

Segons en Onofre durant els anys que hi va haver l'escola l'ajuntament pagava a la família el lloguer d'una casa en el poble.

L'escola estava a càrrec de les monges. Sembla que un principi les monges s'hi desplaçaven a peu. Anaven pel camí que va a can Franco i llavors agafaven un caminet de l'esquerra que sortia en el camí del Raiguer just davant ca na Garba, molt a prop de la casa on hi feien escola. Entre ca na Garba i cas Ratolí hi havia ca na Lluca qui a l'hivern ja les esperava amb un bon braser preparat.

Més endavant les monges pogueren dispondre d'una somereta i un carretet encara que pel que contén sembla que elles no hi anaven massa tranquil·les. I és que quan arribaven ja hi havia nins i nines que les esperaven fent lul·lea enmig del camí i expliquen que la somera en veure una mica de trui tenia molt bo de fer desbaratar-se i algunes vegades els prenia el trot i ja no l'aturaven fins a can Millo. De fet sembla que els ho varen haver de baratar per una altra.

ONOFRE SASTRE CALAFELL EN ELS SEUS ANYS D'ESTUDIANT

Les classes del matí començaven passades les 9 i duraven fins a les 12. La mestra de les nines era Sor Francesca i la dels nins Sor Isabel de qui recorden que també era enfermera. Algú també ha fet menció a Sor Pilar, Sor Dolores, Sor Magdalena i Sor Antònia de sant Bartomeu. Les classes del matí es dedicaven a aprendre a llegir, a escriure i a practicar les operacions bàsiques. Els nins anaven al pis de dalt i les nines a la planta baixa.

Recorden les anades a la taula de la monja per llegir a la cartilla i el millor que podia passar era que la monja es despistàs un poc per poder avançar unes línies i acabar més aviat.

Per anar a l'excusat les monges tenien un rodets de fil. Per demanar permís per anar-hi les nines l'aixecaven, el mostraven a la monja i el s'en duïen de manera que si el rodets no era sobre la taula volia dir que l'excusat estava ocupat, tot i que moltes vegades hi havia confusions perquè algú el deixava oblidat.

Els migdies les monges quedaven a dinar allà i esperaven fins a les 3 el retorn dels al·lots per començar les classes de l'horabaixa. Aquestes anaven destinades a resar el rosari, aprendre les oracions i, en el cas de les nines, també a fer «labor». El rosari els nins a vegades anaven a passar-lo a la casa de davant, davall un garrover molt gros que hi havia («Los Algarrobos»). Allà hi havia una doneta vella que estava malalta.

D'aquests horabaixes de «labor» la meua mare recorda l'anècdota d'un dia que feien ganxet. Ella i n'Àgueda Dols romperen el fil per enganxar-hi un escarabat que havien agafat (era d'aquells que tenen una punxa voltada a l'esquena). El feren volar per dins la classe fermat amb el fil i l'esvalot que provocaren en el grup va ser motiu per acabar de passar l'horabaixa agenollades amb l'escarabat. Com podem comprovar a la fotografia algunes nines menaven amb elles els seus germans petits.

FOTOGRAFIA ACTUAL DEL PROPIETARI DE LA CASA

Un grup de nins a cas Ratolí

D'esquerra a dreta, de dalt a baix:

Primera fila:

1.Macià Gelabert Pisà Puça *de cas Canyís* 2.Miquel Pisà Dols *Raüll* 3.Bernat Capellà Ordines 4.Martí Llinàs Mesquida *Bosso*
5.Miquel Salom Capó *Ganxo* 6.Germà d'en Biel *des Costé* 7.Antoni Pisà Creus *en Toni Rotlo* 8.Martí Marcé Amengual *Vinyes*
9.Miquel Parets Borràs *Garba*

Segona fila:

10. Sebastià Pisà Dols *Raüll*, 11. Gabriel Vich Pastor *Xela* 12. Joan Mercadal Parets *Sobrassada* 13. Gabriel Juan Matas *des Costé*
14. Miquel Parets Dols *Llavuta* 15. Desconegut 16.Mateu Ferrer Colom *Soll* 17. Francesc Vich Pastor *Xela*

Tercera fila:

18. Miquel Ponset *de sa Pradera* 19.Guillem Florit Pisà *del rafal del Polls* 20.Vicenç Capó *Mariaino* 21. Pau Sbert Jaume
Fonoll 22.Benet Mas Vaquer *de son Montserrat* 23.Pep *Xigala* 24.Pau Ferrer Canals *Polero* 25. Desconegut
26. Joan Benestar Canyelles *Barraca*

Quarta fila asseguts en terra:

27. Tomeu Benestar Canyelles *Barraca* 28. Guillem Pisà Dols *Raüll* 29. Joan Llinàs Mesquida *Esquerrà* 30 Desconegut 31.
Desconegut 32. Bernat *Granot* 33. Miquel Matas Sastre *de ca na Carriona*

Un grup de nines a cas Ratolí

Primera fila dretes sobre la respatlla del banc, a la paret:

1. Aina de *son Punta* 2. Maria Marcé Amengual *Vinyes* 3. Maria Ganxa de *can Pipa* 4. Catalina Capellà *Capellana* 5. Desconeguda 6. Catalina *Deiana* 7. Antònia Dols Massot *Siquiera*

Segona fila:

Les quatre més grans de l'esquerra que estan dretes:

1. Antònia Capó Frontera *Gornals* 2. Àngela Frontera *Bala* 3. Catalina Parets Dols *Llavuta* 4. Joana Mulet Frontera *Penosa* 5. Magdalena *Ganxa* 6. Una de les tres germanes de *ca na Cossa* 7. Maria Cal·lari d'en *Toni Neo* 8. Esperança Capellà *Capellana* 9. Aquesta nina sosté un petit sobre els braços. És una Florit. Tres germans moriren en el Front 10. A continuació hi ha quatre nines més sense identificar

Tercera fila

1. Una altra de les germanes de *ca na Cossa* 2. També de *ca na Cossa* 3. Francesca Cal·lari d'es *Jubi* 4. Desconeguda 5. Francesca Gelabert Pisà de *cas Canyís* 6. Desconeguda 7. Margalida Parets de *Can Carrió* 8. Desconeguda 9. Desconeguda

Quarta fila (assegudes a terra):

1. Sis nines sense identificar

Una mica d'història de la casa

Aquesta casa del Quarter IV que confronta amb el camí del Raiguer es troba dins terrenys que antigament formaren part d'un finca d'unes 15 quarterades que en els documents figura amb el nom de Son Martí Negre. En alguns documents de finals del segle XVIII també he vist documentada la finca amb el nom de Son Martí Alegre. De tota manera, amb el pas dels anys el nom original de la finca es simplifica i es fa servir el de can Negre.

L'any 1776 les cases i 8 de les 15 quarterades eren de **Mateu Oliver àlies Negre** (1) fill de Joan i de Francina Aina Simonet. Aquest home era casat amb Antonina Amengual de son Porro en el Serral. A la divisió de béns del matrimoni només figuren un fill i dues filles. Aquests heretaren propietats de la mare en el Serral i del pare a Son Martí Negre.

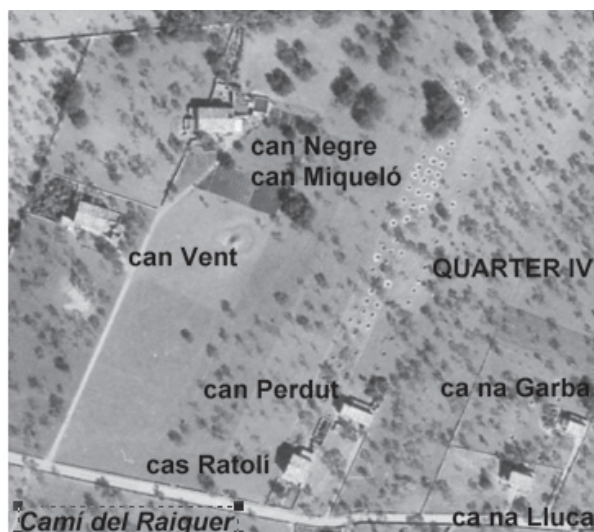
El fill, **Joan Oliver Amengual** (2) es va casar amb Joana Dols i en contemplació del matrimoni el seu pare li va entregar les cases i 6 de les 8 quarterades (part vinya i part conradís) de Son Martí Negre, reservant-se per ell 1 quarterada de vinya i 1 qda i mitja de conradís. Les seves germanes, Antonina i **Francina Oliver Amengual** (3), es casaren amb dos joves de can Cabaiera: Macià Juan i Jaume Juan Mesquida que era picapedrer.

El germà d'aquestes els va deixar com a llegítima de l'herència paterna les dues quarterades que el seu pare s'havia reservat per ell i mitja de les 6 que ja li havia entregat. És dir a 2 qdes i a repartir entre les dues germanes. Les cases de cas Ratolí s'edificaren dins aquestes terres.

Les cases més antigues de què parla el referit document del 1776 posteriorment es dividiren entre dues de les tres filles que Joan Oliver Dols anomena en el testament del 2 de setembre del 1810.

Antonina Anna es va casar amb Miquel Amengual Miqueló, Francina Aina es va casar amb Joan Socies i Joana Maria va contreure matrimoni amb Joan Rubí.

Al no haver-hi descendència masculina, a partir del 1810 el llinatge Oliver deixà deixà d'anar lligat a aquestes cases que són les actuals de can Negre i can Miqueló.

Aquesta introducció sobre la finca de procedència explica que l'any 1902 quan es fa la divisió dels béns de **Macià Juan Capellà** (5) casat amb Margalida Dols Sbert, la casa que avui és d'en Onofre Sastre figuri en els documents amb el nom de can Negre. En aquest repartiment, les propietats que la família tenia en el camí del Raiguer tocaren a les germanes Margalida i Magdalena Juan Dols. Va ser arran del matrimoni d'aquesta darrera amb Onofre Sastre Santandreu Ratolí quan la casa començà a ser coneguda amb el nom de cas Ratolí o ca sa Ratolina.

El malnom Ratolí apareix documentat a principis del s. XIX, lligat a un avantpassat que nomia Miquel Sastre i era de Marratxí. Aquest home es va casar amb una al·lota del Serral i per això a la llista del Salpàs del 1818 la casa que habitaven en el Serral ja hi figura amb el nom de Cas Ratolí.

Magdalena Juan Dols (6), era de la branca dels Juan que descendien de can Cabaiera veïnat de Son Canals en el carreró des

Cabàs. Més endavant els descendents de can Cabaiera varen ser coneguts amb la denominació de cas Jai. Aquesta dona, a més de la germana Margalida que hem anomenat, era germana d'Antònia Aina Juan Dols que el 1898 als 26 anys es va casar amb l'amo en Guillem Massot Llampaies de son Canals. Aquest home tenia 74 anys i era viudo d'Antònia Aina Nadal Serra de Marratxí. El matrimoni en tres anys va tenir dues filles: la mare dels germans de cas Siquier i la mare dels germans del Cabàs. Les germanes Juan Dols tenien tres germans: n'Antoni, en Macià i en Jaume. Dos d'ells anaren a l'Argentina. En Macià hi va quedar i en Jaume va tornar al cap d'uns anys i aquí li deien «El Ché» perquè sembla que se li va aferrar l'accent d'allà.

Onofre Sastre Santandreu i Magdalena Juan Dols tengueren dos fills i dues filles. Un dels fills de nom Macià, però, va morir que només tenia un any.

Miquel Sastre Juan (7) era el pare d'en Onofre. Es va casar amb Francesca Calafell Cànoves d'Establiments. Tengueren un fill i una filla. Aquest home feia feina en el tren i quan en Onofre era petit vivien a Palma a la barriada de Santa Catalina on hi tenien una botiga. Miquel Sastre Juan tenia dues germanes: na Margalida i na Francesca.

MIQUEL SASTRE JUAN PASSEJANT PER PALMA

Margalida Sastre Juan es va casar amb Bartomeu Serra Roig de can Cadufa i no tengueren fills.

MARGALIDA SASTRE JUAN ENMIG DE LES SEVES CUNYADES: JERÒNIA SERRA ROIG (A L'ESQUERRA) I FRANCISCA SERRA ROIG (A LA DRETA).

FOTOGRAFIA DE LES NOCES DE MARGALIDA SASTRE JUAN I BARTOMEU SERRA ROIG DE CAN CADUFA

Francesca Sastre Juan es va casar amb Jaume Ripoll Oliver Graci. El matrimoni va tenir una filla que és na Francesca Ripoll Sastre, la mare d'en Joaquín i d'en Santiago Morales. La mare va morir que ella només tenia 3 anys. La nina es va criar amb la seva padrina jove, na Margalida Sastre Juan, que era una germana de la mare.

FRANCESCA RIPOLL SASTRE EN UNA FOTOGRAFIA DE QUAN ERA JOVENETA

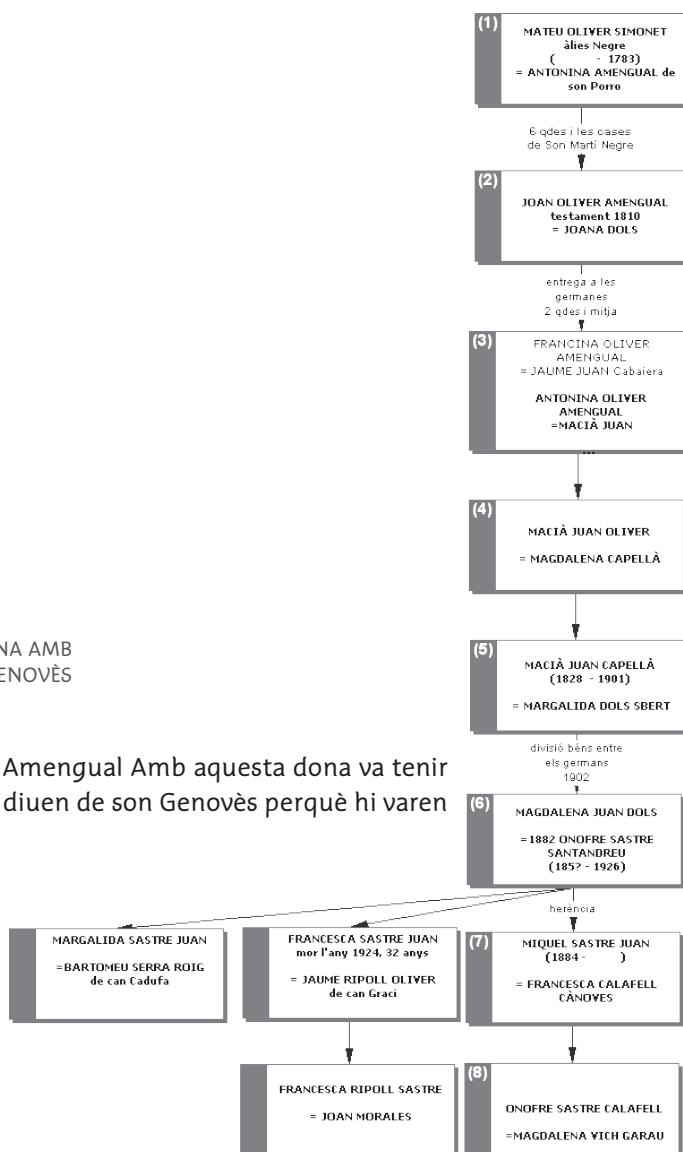

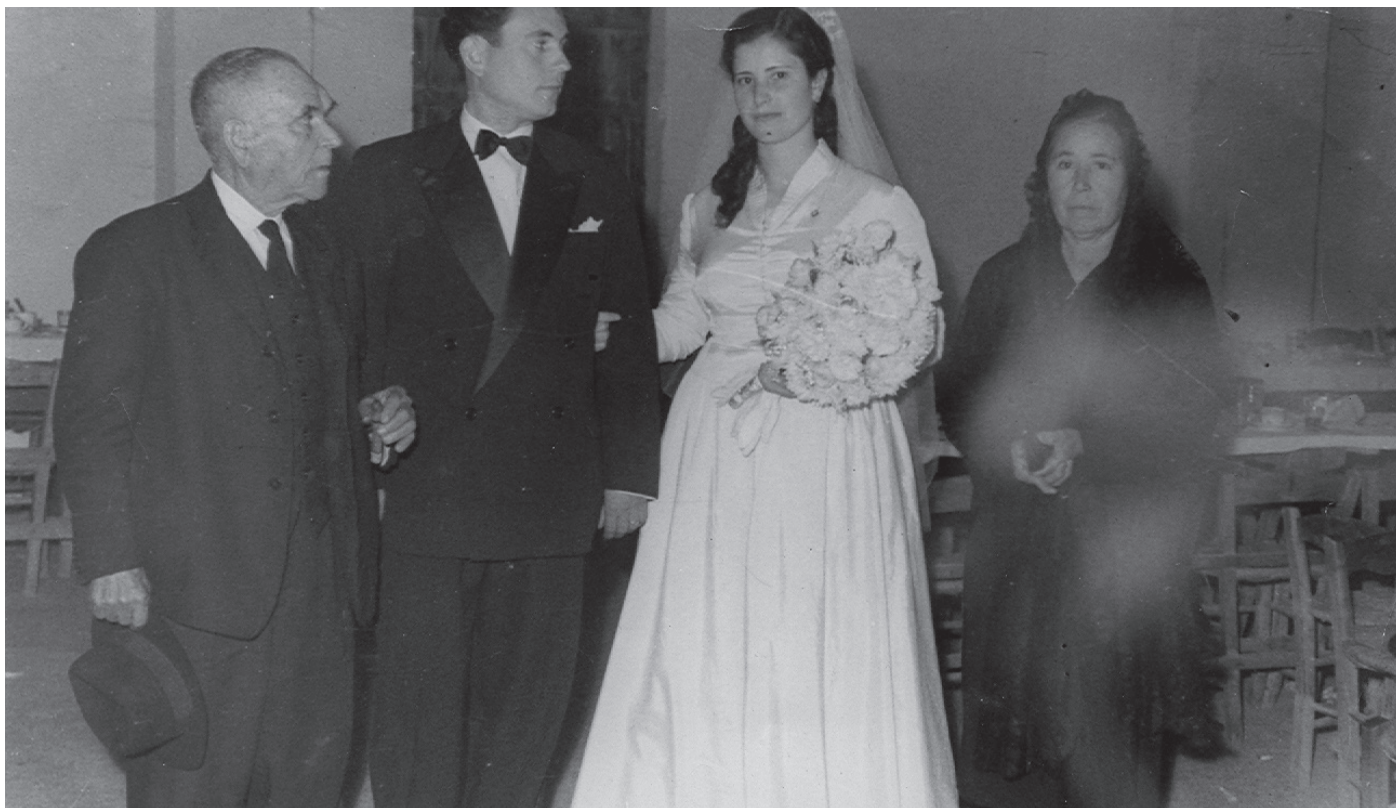
FOTOGRAFIA DEL DIA DE LES NOCES DE FRANCESCA RIPOLL SASTRE I JUAN MORALES EN PRIMERA LÍNIA:UNA DE LES GERMANES DE SON GENOVÈS, MARGALIDA SASTRE JUAN, JUAN MORALES, FRANCESCA RIPOLL SASTRE I JAUME RIPOLL OLIVER. EN SEGONA LÍNIA: FRANCESCA CRESPI CASADA A SON NET; CATALINA MAS DOLS,DE CAN MAS; RAFEL DOLS, DE CAN CAROL I RAMON RAMIS DELS TELÈFONS

JAUME RIPOLL OLIVER AL COSTAT DE MARGALIDA FRAU AMENGUAL, LA DONA AMB QUI VA CONTRÈURE SEGONES NÚPCIES. LA FOTOGRAFIA ESTÀ PRESA A SON GENOVÈS MENTRES APLANAVEN FIGUES.

Jaume Ripoll Oliver es va tornar a casar amb Margalida Frau Amengual Amb aquesta dona va tenir dues filles més que són na Magdalena i na Margalida que els diuen de son Genovès perquè hi varen estar.

FOTOGRAFIA DE LES NOCES D'EN ONOFRE I NA MAGDALENA AMB ELS PARES DEL NUVI: MIQUEL SASTRE JUAN I FRANCESCA CALAFELL CÀNOVES

Actualment la casa és propietat d'Onofre Sastre Calafell casat amb Magdalena Vich Garau. En Onofre actualment viu a Pòrtol i està jubilat de Sa Nostra on hi va fer feina 33 anys. A Pòrtol hi va inaugurar l'oficina juntament amb un altre company i hi va estar 21 anys.

Per acabar mostrar dues fotografies fetes en aquesta casa, abans d'haver-hi l'escola, probablement a principis dels anys 30. Corresponen a una família que hi ha viure de lloguer. Es tracta de la família de na Sebastiana Sampol Dols que segons em contà va néixer a la casa del costat d'aquesta, a can Perdut, propietat dels avantpassats dels germans Reülls. Les dues fotos són del mateix dia.

ELS PARES DE NA SEBASTIANA

D'ESQUERRA A DRETA:
ASSEGUTS: EL PARE DE NA SEBASTIANA SAMPOL DOLS, NA SEBASTIANA, LA SEVA MARE, LA MARE DEL SEU PARE
DRETS: EL GERMÀ MIQUEL, LA SEVA GERMANA ANTÒNIA, EL SEU GERMÀ FRANCESC, UN GERMÀ DEL SEU PARE DE NOM SEBASTIÀ QUE VA MORIR ALS 25 ANYS

onomàstica

Caterina II de Rússia en una medalla de Waechter (Kunsthistorisches Museum, Viena) (Edistudio)

ETIMOLOGIA I RELACIÓ MULTIUNGÜE DELS NOMS PROPIS TRADICIONALS DE MALLORCA

text: RJ

Catalina

Nom propi de dona d'origen grec, encara que la forma inicial d'aquest antropònim sia el mot *Aikatharina*, que passà al llatí en les formes *Katarina*, *Katerine* i *Catharina*, per l'atracció de la paraula grega *Kataros*, que significa "pur immaculat".

No ha variat gaire de les formes primitives en ésser adoptat per les diverses llengües modernes; en alemany s'usen *Katharina* i *Katherine*, en anglès *Catherine*, *Catherin*; en basc es *Katarin*; en danès, *Katrine* i *Karen* també en noruec; en francès *Cathérine*; en occità i portuguès *Catarina*; en italià *Caterina* i dialectalment també *Catarina*, *Cattarina*, *Catterine* i *Catalina*; en castellà *Catalina* i en català *Caterina*.

Amb aquest antropònim trobam:

Catalina d'Alexandria

Donzella cristiana que segons la tradició tardana (segle IX) morí màrtir a l'Alexandria durant la persecució de Maxenci de l'any 307. De família noble, molt instruïda, discutí amb els filòsofs contraris al cristianisme. Fou torturada amb la roda dentada que miraculosament es va trencar, la qual passà a ésser el seu símbol; després fou decapitada.

Atributs: Una roda, un anell de casada posat pel nin Jesús, una corona, una espasa i un llibre. És la patrona dels filòsofs, oradors, juriconsults, notaris, universitaris i certs professors.

Respecte a la presència del seu cos al Mont Sinai, (el monestir Santa Catalina fou bastit el VI, d'on en prengué el nom), la tradició vol que fossin els àngels que feren aquesta translació d'una manera miraculosa, però sembla ésser que la vertadera història és que es va dur a terme el trasllat del cos de la màrtir amb motiu de la irrupció del àrabs a Egipte el segle VII.

Des del segle IX el seu culte comença a estendre's per tot el món cristià, on hi ha moltes esglésies a la seva advocació. Santa Joana d'Arc n'era molt devota. La seva festa es commemora el 25 de novembre.

Catalina de Sena (Siena 1347 – Roma 1380)

Nom amb què és coneguda la religiosa italiana Catalina Benincasa. Tercerària dominicana des dels 16 anys, aviat adquirí fama per la seva santedat i les seves visions místiques. El 1376 anà a Avinyó per convèncer el papa Gregori XI de tornar a Roma. A la mort d'aquest (1378) afavorí la causa d'Urbà VI, treballà per la croada, la pau a Itàlia, el retorn del papa a Roma, la unitat de l'Església durant el Cisma d'Occident, la reforma de la Cúria romana i l'exercici de la caritat. Encara que fou escoltada pels papes Gregori XI i Urbà VI, els seus esforços obtingueren pocs resultats pràctics. Escrigué el tractat místic conegut per *Dialogo* (*Il libro della divina dottrina*), on exposa les seves experiències: són notables les seves 380 cartes, que reflecteixen la seva intensa activitat politicoreligiosa. Fou canonitzada per l'Església catòlica el 1461 i la seva festa és el 30 d'abril. És venerada des del 1939 com a patrona d'Itàlia.

Catalina Tomàs, Santa (La Beata)

(Valldemossa 1531- Palma 1574) Canongessa regular de Sant Agustí. El seu nom complet és Catalina Thomàs Gallart, era de família pagesa, quedà òrfena molt petita i visqué amb diversos familiars, fins que va treballar com a serventa a la casa de la família Fortesa-Tagamanent.

Passà temporades a Raixa perquè la seva salut era delicada. L'any 1552, als 21 anys, ingressà al Monestir de Santa Magdalena de Palma, i l'any següent professà.

Dona intel·ligent i realista tengué el do del consell i acudiren a ella gent de tota condició, com el virrei Guillem de Rocafull i el bisbe Diego de Arnedo. Va morir el 5 d'abril del 1574. La seva beatificació, el 1792, fou celebrada a tot Mallorca. L'any 1930 fou canonitzada. És l'única santa mallorquina i les seves restes incorruptes són a l'església de Santa Magdalena de Palma.

Catalina d'Aragó (Alcalá de Henares, Castella 1485 – Kimbolton, Anglaterra 1586) Reina d'Anglaterra. Filla de Ferran II de Catalunya i Aragó i d'Isabel I de Castella; tengué com a preceptors Antonio i Alessandro Giraladini. El 1502 es casà amb Artur, príncep de Gal·les, que morí el mateix any, i el 1509 amb el germà d'Artur, Enric VIII d'Anglaterra. Fou molt religiosa, tendí a envoltar-se de servidors castellans i protegí humanistes com Lluís Vives, que li dedicà el seu tractat *De institutione feminae christiane* (1523).

La falta de successió masculina i la passió del rei per Anna Bolena l'aconduïren al divorci; sense esperar la decisió de Roma, feu anul·lar el primer matrimoni per l'Arquebisbe de Canterbury Thomas Granner, provocà la ruptura amb Roma i fou l'inici del cisma anglicà. Fou reclosa als castells

de Hamphill (1531), Buchden (1533), Kimbolton (1535), i mai no renuncià al títol de reina.

Catalina II de Rússia

Stettin 1729 – Sant Petersburg 1796. Tsarina de Rússia (1762-1796). Filla del duc Cristià August d'Anhalt-Zerbst; el seu nom era Sofia Augusta. El 1745 es va casar amb el gran duc Pere, nebot de la tsarina Isabel i hereu del tron com a Pere III. Aquest matrimoni fou un vertader desastre i els amants de Catalina se succeïren continuament. Als pocs mesos d'accedir al tron Pere III (1762), aprofitant el desencant de la noblesa i amb l'ajuda de Orlov promogué l'aixecament de la guàrdia imperial. Pere III abdica i es retirà al camp, on fou assassinat una setmana després.

Catalina, una vegada emperadriu de Rússia, ambicionà convertir aquella nació en un estat potent, per la qual cosa compregué que era necessari reforçar l'efectivitat del poder autocràtic i modernitzar les classes dirigents d'acord amb els principis de la Il·lustració.

Fundà escoles, protegí les ciències i les lletres. Una gran reforma administrativa de l'Estat fou empresa l'any 1775, creà noves demarcacions territorials. La política exterior tingué dos grans fronts: Polònia i Turquia. Cap al sud, sota el regnat de Catalina, Rússia obtingué les ribes del nord del mar Negre i Crimea i el dret lliure de pas pel Bòsfor. L'esclat de la Revolució Francesa (1789) provocà una reacció contrària a la Il·lustració el seus darrers anys de regnat.

Aquest és un nom de dona molt corrent a tots els pobles de Mallorca i per suposat al nostre poble i també a tot l'àmbit de les religions cristianes; ha estat i és el nom de persones famoses, santes i reines de tots els temps.

Bibliografia:

Todos los Santos y Beatos del Martirologio Romano.
Diccionario del Sants – Diccionario dels noms de persona.
Diccionario de los nombres de persona.

entrevista

ANTÒNIA CAPÓ MULET, 35 ANYS A LA BOTIGA DE CAN FRANCO.

text: Mateu Ramis Canyelles
foto: Rafel Pisà

LA BOTIGA FA DEVERS 30 ANYS. PODEM VEURE A LA DRETA, RECOLZADA AL TAULELL, MADÒ ANTÒNIA DOLS. TAMBÉ VEIM UNA CLIENTA PAGESA AMB UN BON CAPELL.

Des de fa anys les petites botigues de queviures van tancant definitivament les seves portes, però encara n'hi ha una al nostre poble, i precisament a fora vila –cosa més rara– que aguanta el temporal i que té l'estima de tota la seva clientela, com hem pogut comprovar sempre que hi hem anat. Quan hi anàrem per fer l'entrevista una clienta de la botiga i amiga nostra ens recomanava: “Tenen pomes d'Orient. Són les més bones que puguís trobar a tot el poble!”.

Coanegra ha volgut fer-ne un reportatge, no perquè ara tanqui les portes, ni volem esperar que ho faci, que llavors sembla el seu funeral. Volem entrevistar-los ara que la botiga té vida, per així millor poder-li agafar el pols.

Anàrem a veure madò Antònia, que trobarem despatxant darrere el taulell, amb una cua de cinc o sis persones que esperaven. Però n'Antònia no perd el temps xerrant i és molt efectiva en la seva feina. Quan ens arribà el torn li proposàrem entrevistar-la, cosa que acceptà al instant, només avisant-nos que també hi hauria de participar el seu home, en Miquel Morro, que és qui realment és “Franco” i qui pot recordar millor els antecedents de la botiga, des de fa més anys.

Antònia, des de quan estàs al front de la botiga?

Jo vaig començar a partir de casar-me amb en Miquel. Abans havia fet de teixidora a la fàbrica Sampere, on vaig ser la primera que vaig dur els telers automàtics, que se'n podien dur quatre a la vegada. Els dos primers anys a la botiga només ajudava la meva sogra, madò Antònia, la mare de'n Miquel. Fins que llavors ella va morir i jo vaig començar a dur-la tota sola.

I com vos ha anat aquests trenta i busques d'anys?

Sempre hem duit la mateixa marxa que ara. A mi m'ha anat bé, perquè al tenir la botiga i la feina a casa, sempre ho he pogut compaginar bé amb les feines de ca nostra.

Quina és la vostra clientela?

Sempre els mateixos. Sobretot els veïnats. La gent d'aquest redol de fora vila. També vénen picapedrers i altra gent que fa feina per aquí a prop. Aquests són principalment els clients dels dies feiners. Llavors hi ha una clientela de caps de setmana, per aquí ve molta gent de Palma, per un parell de dies, i també compren.

Consideres que la feina va disminuint o teniu la mateixa d'abans?

La veritat és que en tenim un poc manco que abans. Hem de reconèixer que els grans comerços que han posat al poble i als afores han fet molt de mal als petits.

Hi ha alguna cosa que hagi canviat amb el pas dels anys?

Sí, algunes coses. Per exemple, la venda de pinso per als animals. Abans molta gent de fora vila tenia animals. Aquí teníem moltíssim de despatx. A la part de darrera, on ara hi ha el bar, hi havia una sala grossa per al pinso. De vegades els nostres al·lots i tot ens havien d'ajudar a despatxar. Ara ja hem llevat la venda de pinso. A una època vàrem vendre fins i tot roba, però durà poc.

Quin gènere despatxau més?

Un poc de tot. Aigua, galletes, etc. Però el que més despatxam és fruita i verdura. Darrerament m'he fixat que ara ve gent del poble per comprar fruita i verdura, cosa que no passava abans. Ah!, i també despatxam molt de pa.

T'agrada a tu fer aquesta feina?

El que m'agrada més és poder fer-la des de ca nostra, com he dit abans. Així i tot du la seva feina procurar tenir sempre de tot i compondre el gènere.

Teniu obert tot el dia?

No, tancam a la una i mitja i tornam obrir a les quatre i mitja. Horabaixa quasi no valdria la pena obrir. Més que res obr per treure el gènere que es passa, com el pa.

Vénen temps difícils per al petit comerç?

Abans era tot més senzill. Ara per exemple s'ha complicat tot el tema dels impostos. S'ha de pagar més i és més complicat. S'han de pagar els mòduls, etc. Tot això afegit a la competència dels comerços grossos.

Tanmateix vosaltres resistiu...

Ens ajuda bastant tenir el bar a devora. Una cosa ajuda a l'altra. Vénen a comprar i entren al bar. Vénen al bar i després compren alguna cosa. Podriem dir que és un negoci familiar.

Antònia, quin any va començar la botiga de Can Franco?

Aquí hauré de donar la paraula al meu homo, en Miquel, que és qui pot contar tot el dels anys abans de casar-nos i de començar jo...

Doncs, Miquel, conta'ns un poc com començà la botiga.

Aquesta casa la va fer el meu padri, que nomia Francisco Dols "Franco", que havia anat a França i havia fet duros amb un restaurant que li deien Ca na Bierra a Marsella. Va comprar aquest terreny, on hi havia la casa antiga de darrera que li deien Can Bet. I ell va fer construir aquesta casa nova de pedra. Primer va començar a un lloc, però li va entrar aigua, i llavors la va fer aquí, que és un poc més alt. La casa té més de cent anys. Molta gent diu que pareix una estació de tren. Crida l'atenció. I parlant de la botiga jo crec que el primer que hi va haver va ser un forn. Un temps després posaren la botiga. No sé exactament quants d'anys fa.

Saps cap anècdota d'aquells temps?

Sí, que anaven amb un carro i una somera a fer una volta per tot fora vila, pel Rafal dels Polls fins a la botiga de Can Dols, per repartir el pa.

Tu no arribares a fer de forner?

No. Una vegada quan era al·lot mon pare em feu ficar els punys i braços dins la pasta. Llavors no els podia treure. Em vaig espantar. Mai no em va agradar gaire. Llabor mon pare morí, justament quan acabava de fer un forn nou i quan jo només tenia 10 anys. Amb ma mare viuda m'enviaren a Palma a viure amb una tia.

Quan mor ton pare, qui segueix amb la botiga?

Ma mare, Antònia, continuà, amb la padrina Joana i amb el tio Rafel, al front del forn i de la botiga, fins que al tornar jo a Santa Maria i casar-me amb Antònia, ja va començar a encarregar-se'n ella. Tenguérem dues filles: Antònia i Margalida, i un fill, Miquel. Sa filla Margalida du el bar i sa meva dona la botiga, que ja t'ha contat com anava.

Com hem pogut veure Can Franco té una antiga tradició, que ara hem pogut conèixer una mica més. Can Franco era i és important al poble, perquè fins i tot el camí que hi du és conegut com el camí de Can Franco. Ens agradaria que la botiga continuï durant molt d'anys més encara. Tant de bo no tanqui les portes per ara, ja que ho sentiria molta de gent i en particular els seus veïnats i clients habituals.

esports

text: Jaume Ordinas Benestar

RESULTATS CD SANTA MARIA FINS EL 14/11/08

Segona Regional

Alcúdia B – Santa Maria	2 – 1
Santa Maria – Port de Sóller	1 – 2
Llucmajor – Santa Maria	0 – 1
Santa Maria – Son Roca	0 – 2
Maria – Santa Maria	4 – 2
Santa Maria – Ciutat Palma	0 – 1
Son Oliva – Santa Maria	4 – 1
Santa Maria – Serverense B	2 – 2
Santa Maria – Arenal B	0 – 1
Vilafranca – Santa Maria	0 – 2
Santa Maria – Sant Jordi	0 – 3

Juvenils 1ª Regional Grup B

Santa Maria – Rotlet	1 – 2
Santa Maria – At. Rafal	0 – 2
Felanitx – Santa Maria	3 – 0
Margaritense – Santa Maria	3 – 1
Santa Maria – Col. S. Pedro	1 – 0
Cala d'Or – Santa Maria	5 – 2
Santa Maria – Poblense B	2 – 4
At. Balears B – Santa Maria	2 – 3
Santa Maria – Santa Mònica	1 – 3
Son Ferrer A – Santa Maria	3 – 2

Futbol 11 Femení grup B

S'Horta – Santa Maria	11 – 0
-----------------------	--------

Cadets 2ª Regional grup C

Es Pla – Santa Maria	4 – 0
Santa Maria – Olímpic	1 – 3
Santa Maria – Port de Pollença	1 – 1
Can Picafort – Santa Maria	3 – 1

Infantils 2ª Regional

Porreres – Santa Maria	4 – 3
Santa Maria – S'Horta	0 – 3
Manacor – Santa Maria	6 – 0
Santa Maria – At. S. Ferriol	3 – 0
Santa Maria – At. Rafal	3 – 4
Esporles – Santa Maria	5 – 6

Alevins Futbol 7, grup B

Son Oliva – Santa Maria	1 – 7
Santa Maria – Sencelles	12 – 1
Sant Marçal – Santa Maria	1 – 5
At. Cabana – Santa Maria	2 – 7
Santa Maria – Santa Eugènia	7 – 0

Benjamins futbol 8, pobles grup C

Santa Maria – Port de Pollença	1 – 1
Pollença – Santa Maria	3 – 1
Santa Marçal – Santa Maria	1 – 3
Santa Maria – Binissalem	0 – 1

RESULTATS CD SANTA MARIA FINS EL 14/11/08

Tercera Regional grup A

Pina – Santa Maria At.	1 – 0
Santa Maria At. – Porreres	1 – 5
Condor – Santa Maria At.	2 – 3
Santa Maria At. – Llosetense	2 – 4
Escolar B – Santa Maria At.	1 – 3
Santa Maria At. – Montaura	4 – 2

Alevins Futbol 7 grup C

Petra – Santa Maria At.	2 – 3
Santa Maria At. – Olímpia	1 – 4
Santa Maria At. – Porto Cristo	3 – 1
Son Gotleu – Santa Maria At.	3 – 7
Santa Maria At. – Artà	3 – 5
Cala d'Or – Santa Maria At.	6 – 0

Noemi
Esmeralda

Joieria tradicional mallorquina
Reparació i restauració de joies,
creacions pròpies

Reina Esclaramunda 4, Palma-tel: 971710907

esports

text: Neus Comes

BÀSQUET

Després de poc més d'un mes des que començaren les respectives lligues ja s'han anat fiant posicions a les classificacions.

Pel que fa als tres equips femenins que ja han començat la lliga les coses no van massa bé, i és que tant les jugadores de 1a Autonòmica com les Infantils encara no han aconseguit cap victòria i tampoc bons resultats; així els dos equips es troben en les darreres posicions, la catorzena i l'onzena posició respectivament. Quasi en la mateixa situació es troben les cadets, que són novenes, tan sols han pogut aconseguir una victòria per un punt contra el Sant Josep, un dels equips de rivalitat més directa.

Els equips masculins ja han aconseguit més victòries. El Júnior A pareix que està aconseguint uns bons resultats després d'haver guanyat els dos darrers partits i situar-se en sisena posició. En la setena posició es troben els equips de 2a Autonòmica i Infantil amb un partit guanyat cada un, com també l'equip Júnior B, que es troba en la vuitena posició, també amb un partit guanyat.

RESULTATS:

1ª Autonòmica Femenina

Molinar – Santa Maria	68-29
Santa Maria – Gasóleos Mallorca	40-65
Montuïri – Santa Maria	57-45
Santa Maria – Campos	37-70

2ª Autonòmica Masculina

Santa Maria – Molinar	72-78
Porto Cristo - Santa Maria	54-36
Santa Maria - Son Servera	74-59

Júnior Masculí A

Santa Maria - Nadal Mobiliari	76-50
B. Inca - Santa Maria	52-63

Júnior Masculí B

Esporles - Santa Maria	74-61
Santa Maria - Rte. Las tres palas	48-44
Molinar - Santa Maria	94-38

Cadet Femení

Binissalem - Santa Maria	52-31
Santa Maria - Marratxí	36-52
Sant Josep – Santa Maria	57-58

Infantil Masculí

Sporting Palma – Santa Maria	25-58
Santa Maria – Esporles	36-66
Santanyí – Santa Maria	54-39

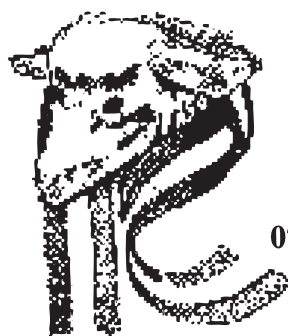
Infantil Femení

Santa Maria – Jovent	26-77
Santa Maria – Lluçmajor	14-43

CONSPORT

CONSTRUCCIÓ
PISCINES - TENNIS - XALETES

Vial principal, nau 2 Polígon Son Llaüt
07320 Santa Maria del Camí
Tels. 971 46 31 62 - 971 62 16 06
Fax 971 46 42 64
consport@consport.es

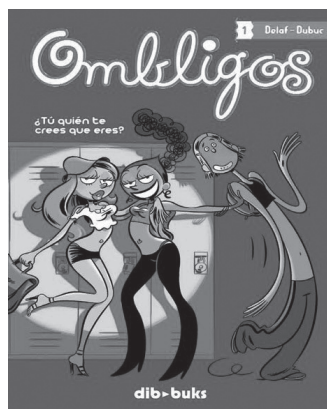

RUYCAL S.A.

Ca'n Andria, s/n
07320 Santa Maria del Camí
MALLORCA
Tel.: 971 14 02 50
Fax: 971 14 03 34

còmic

text: Jaume Martí Santandreu >>> <http://miontedon.blogspot.com/>

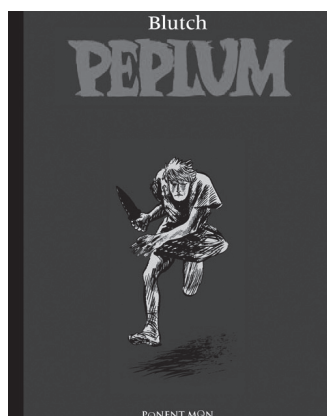
Dibbuku ens presenta una col·lecció d'histories sota el títol d'Ombligos, que està protagonitzada per unes adolescents amb una vida social molt activa, la qual cosa repercuteix negativament en la seva formació escolar. Delaf i Dubuc retraten magníficament l'actual generació d'adolescents, representada per Jenny i Vicky, les més maques de l'institut però també les més egoistes i "pijass", prototips de noies que abunden en els temps que corren. Karina és la lletja, llargaruda, poc agraciada, però també és un encant de nina i té un gran cor que li permet seguir mantenint l'amistat amb les dues anteriors a pesar de totes les dolenties que ha d'aguantar. Amb històries que van d'1 a 3 pàgines, ens trobem amb situacions realment còmiques, amb baralles, insults, traïcions...; tot val i no existeixen escrúpols quan hi ha un noi en joc.

La generació que actualment ronda la quarantena d'edat va conèixer en Meteoro gràcies a la sèrie televisiva dels anys setanta. Ara i per primera vegada a Espanya Dolmen Editorial edita el manga complet original de l'heroi Go Mifune. En aquesta col·lecció trobem quatre històries restaurades sobre els primers passos de Go, fins a convertir-se en pilot professional amb el Match 5, cotxe dissenyat pel seu pare. Assistirem a les disputes contra el pilot emmascarat i serem testimonis d'una excitant carrera sota terra en un món llunyà i primitiu. Emocions fortes i trepidants aventures sobre rodes de l'heroi de l'alta velocitat que sens dubte agradaran a tots els públics.

The Matrix Comics, vol. 2, recull dotze noves històries ambientades en el món de Matrix sobre la magna obra de Larry & Andy Wachowski. El plantejament de Matrix Comics és molt semblant al de la pel·lícula Animatrix, uneix una sèrie d'històries curtes plantejades en algun moment de la cronologia de Matrix. De cada història es fa càrrec un equip creatiu distint, de manera que podem veure i llegir tot tipus d'estils distints aplicats a la mateixa idea. La varietat d'estils és un dels punts forts del llibre i, encara que ens poden agradar unes històries més que unes altres, totes tenen un nivell molt alt. En aquest segon lliurament tenim autors del nivell de Tim Sale, Peter Bagge, Geof Darrow, Dave Dorman, Paul Chadwick... Encara que sigui amb un retard d'uns 5 anys respecte a Estats Units, ara tenim l'ocasió de gaudir d'aquestes històries gràcies a Panini Còmics.

En l'Antiga Roma, encara sota el govern de Lúcia Julià Cèsar, els bandejaments estan a l'ordre del dia. Publio Cimbro, bandejat i condemnat a vagar eternament pels avencs de l'Imperi, es lamenta de la seva sort mentre es guarda dels seus tèrbols companys de viatge. Mentrestant, a Roma, es congria la conjura contra el Cèsar, en la qual participen sense pudor nobles i senadors. Ignorant dels fets que s'esdevenen a la capital, Publio Cimbro i altres homes troben en el seu viatge el cos congelat d'una bella i misteriosa dona. Dones, homes, desarrelament, amor i desig es confonen entre els clarobscur de la ploma de Blutch en aquesta obra fruit d'una interpretació lliure del Satiricón, de Petronio. En Peplum, la història i la ficció s'entremesclen fins a formar un ambient del qual no serà fàcil escapar fins a l'última pàgina, una obra excepcional i brillant editada per Ponent Mon.

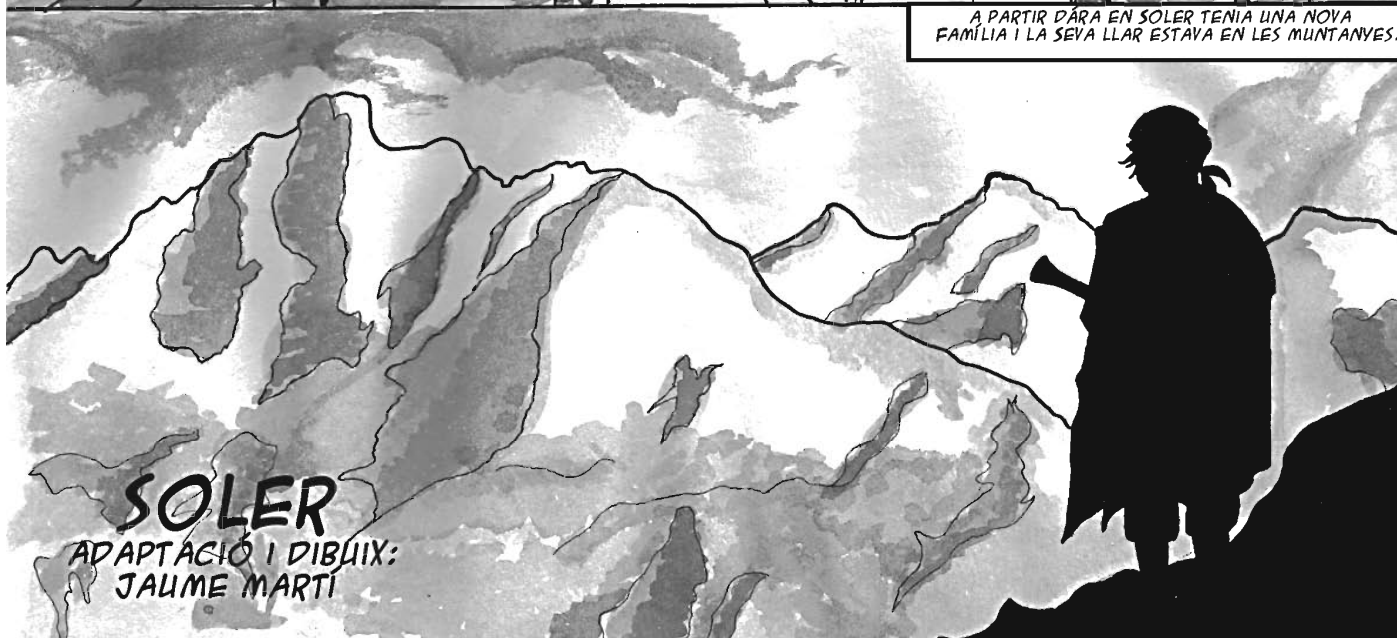

EN SOLER VA ANAR A AMAGAR-SE A LES MUNTANYES, ENTRE LES ALZINES DE COANEGRA.

QUI ETS I QUE FAS AQUÍ?
NO SAPS QUE AQUEST ÉS
EL NOSTRE TERRITORI?

A PARTIR D'ARA EN SOLER TENIA UNA NOVA
FAMÍLIA I LA SEVA LLAR ESTAVA EN LES MUNTANYES.

SOLER
ADAPTACIÓ I DIBUIX:
JAUME MARTÍ

metereologia

Control efectuat per Miquel Cabot /// Lloc de control Son Borreó,Santa Maria

dia	a 8 h	M	m	lect. evap	evap	humitat	pluges	pluges m h. v.	comentari a les 8 hores solars
1	16,7	25,1	11,1	4,9	3,2	87 - 31 - 73	- - -	- - -	sol fort,niguls de cotó a mestral,vent en calma
2	22,0	17,5	13,0	8,1	4,3	86 - 35 - 60	- - -	- - -	solellet,niguls blancs per tot,fora sol,ventet de P
3	12,7	19,5	10,1	12,4	2,1	88 - 65 - 70	o o - 4,7	- - -	solellet, cel tapat, ventet de llevant
4	18,4	23,4	10,4	14,5	3,2	86 - 47 - 47	- - -	- - -	solellet, niguls grisos a tramuntana, vent gregal
5	20,0	24,9	11,4	17,7	1,9	87 - 30 - 50	- - -	- - -	solellet,cel ras, vent de mestral fluixet
6	19,3	25,5	12,5	1,9	2,0	86 - 43 - 60	- - -	- - -	solellet,niguls blancs grossos vent fluix de llebeig
7	20,9	23,8	15,5	3,9	5,6	86 - 44 - 72	- - o ip	- - -	solellet, a nort niguls blancs, vent de llebeig fluixet
8	17,2	22,6	14,6	9,5	2,6	86 - 47 - 47	- o o 2,7	- - -	sol fort niguls xotets a tramuntana,ventet de G
9	20,1	22,0	16,8	10,1	2,0	88 - 64 - 75	o o o 12,7	- - -	cel tut tapat,miguls grisos,vent fort de llevant
10	21,1	23,54	16,9	12,1	3,5	87 - 60 - 73	- - o 0,1	- - -	fora sol,tot blanc de niguls vent fort de gregal
des	188,4	227,8	132,3	95,1	30,4	20,2			
11	20,0	24,0	19,1	15,6	2,4	85 - 69 - 75	- - -	- - -	sol enterbolit,un tel per tot, vent de llevant
12	22,0	24,5	20,4	18,0	1,8	83 - 61 - 80	- - -	- - -	cel tot unigul prim fora sol calitja a la serra
13	21,5	24,2	16,8	1,8	2,1	85 - 65 - 81	- - -	- - -	tot ennigulat, basca, tot u, vent de mestral fluix
14	20,3	25,0	14,3	3,9	2,8	82 - 62 - 75	- - o 1,0	- - -	sol enterbolit,un tel per tot, vent de llevant
15	20,0	25,0	15,0	6,7	1,5	86 - 54 - 82	- - -	- - -	solellet enterbolit, tel prim o boira alta, vent de LL
16	18,5	24,0	16,4	8,2	1,5	88 - 50 - 86	- - -	- - -	fora sol, cel tot u de nigulets, vent de llebeig
17	19,2	24,1	14,0	9,7	1,2	88 - 50 - 80	- - -	- - -	solellet,niguls prims, ventet fluix de llebeig
18	20,1	24,5	14,1	10,9	2,8	86 - 61 - 77	- - -	- - -	fora sol,tot tapat nigul prim,ventet de llevant
19	20,5	24,8	15,0	13,7	2,6	80 - 65 - 70	- - -	- - -	solellet,niguls grans grossos a tramuntana, xaloc
20	19,4	25,0	17,9	16,3	2,2	85 - 55 - 80	- - -	- - -	-fora sol,tot tapat niguls blancs i grisos, llevant fluix
des	201,5	245,1	163,0	104,8	20,9	1,1			
21	19,1	26	14,1	2,2	2,2	90 - 59 - 82	- - o 63,4	- - -	solellet,a llevant nigulets llargs, ventet de gregal
22	17,0	22,5	15,1	4,4	2,7	90 - 47 - 90	- o - 0,8	- - -	solellet, vent de M, niguletsa al N llargs com peixos
23	17,0	19,2	10,8	7,1	2,7	89 - 57 - 58	- - -	- - -	solellet, niguls llargs, vent de xaloc
24	12,0	19,3	10,2	9,8	1,3	90 - 50 - 89	- o o 8,3	- - -	solellet enterbolit, a migjorn boires altes, LL fluix
25	16,8	21	12,6	11,1	2,5	86 - 63 - 67	- - -	- - -	fora sol.tot u de niguls, llevant fortet
26	19,9	21,5	14,2	13,6	2,4	89 - 66 - 79	- o o 10,6	- - -	solellet, nigulets blancs a M,ventet fluix de llevant
27	20,8	23,7	11,9	16,0	1,1	86 - 62 - 68	o o o 22,2	- - -	bon sol, niguls grossos grisos, vent de llevant
28	18,1	21	15,0	1,1	1,1	89 - 60 - 89	o o - 2,5	- - -	sol tapat,cel tot u,ventet fluix de llebeig
29	11,8	14,5	11,8	2,2	2,1	88 - 75 - 75	- - o 1,0	- - -	solellet, niguls grisos grossos,ventada de llebeig
30	14,0	17,4	13,5	4,3	4,5	86 - 45 - 45	- - -	- - -	fora sol,niguls grossos grisos,vent de llebaig
31	16,1	21,4	13,9	8,8	2,7	88 - 40 - 81	- - - 108,8	- - -	fora sol,boira de niguls negres ventet fluix de P
des	182,6	227,5	143,1	80,6	25,3	108,8			
mes	572,5	700,4	438,4	280,5	76,6	130,0			

mitja de les màximes

Mitja de les mínimes

Màxima del mes

Mitja mensual a 8

Mínima del mes

Oscil·lació màxima

evaporació mitja diària

total pluges del mes

Dies de neu posada

22,6

9,0

17,4 dia 30

18,4

10,1

2,5

130,0

0

Màxima pluja en un dia

Dies de pluja

Dies de neu

Dies de calabruix

Dies de tempesta

Dies de boira

Dies de rosada

Dies de gelada

Dies torrent passa

63,4

13

0

0

1

0

4

0

4

*Construïm
Ca Teva.....*

**CONSTRUCCIONS
REHABILITACIONS
PROMOCIONS**

TELF/FAX: 971620889
650 40 93 30 / 650 40 93 40.

C/ BATLE JOSEP CANYELLES
CANT. SANTA CATALINA TOMAS.
SANTA MARIA DEL CAMI.

Rep Lluís
PERRUQUERIA

***HOMES - DONES**

***ESTÈTICA**

***MASSATGES**

HORES CONCERTADES

Plaça Nova, 11
07320 - Santa Maria del Camí
Tel. 971 140 900

**DIMARTS,
25 DE NOVEMBRE**

11:30 h.
Acte institucional al
Saló de Plens de l'Ajuntament.

**Entrega de la insignia
"es Brot"**

als guardonats per la seva tasca
en benefici del món del vi
a la nostra vila.

Guardonats d'enguany:

La sèrie de televisió

i els actors Joan Bibiloni
(l'amo en Biel)
i Lluqui Herrero (Laura).

Macià Mesquida Pou
(l'amo Macià de Ca'n Cerdó).

**DISSABTE,
29 DE NOVEMBRE**

20:00 h.
A la plaça de la vila:

6a. FESTA DEL VI NOVELL

Amenitzada i presentada per
Llorenç Cloquell,

l'actuació del grup
CALIU i

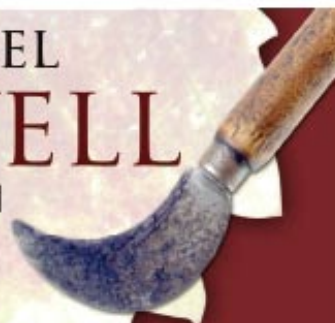
torrada de franc
amb botes de vi de
cada celler.

Glosaran la festa
en Rafel Estarells
i en Tomeu Grau.

**6a. FESTA DEL
VI NOVELL**

Fiesta del Vino Novel
New Wine Fiesta
Neue Wein Fest

**DIUMENGE,
30 DE NOVEMBRE**

Gran carpa a la plaça de la Vila,
on es podrà fer una **degustació de franc**
de vi de tots els cellers del poble.

També es podrà pagar una mossegada
solidària a benefici de la ONG
Santa Maria Sense Fronteres.
Amenitzat amb música tradicional i popular.

**Jornada de portes obertes
a tots els cellers.**